

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

Indonéská studia se zaměřením na cestovní ruch

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Dostupnost vzdělání souvisejícího s moderním a současným
uměním Indonésie na vysokých školách**

The availability of education related to the modern and
contemporary art of Indonesia in universities

OLOMOUC 2022 Tereza Marková

Vedoucí práce: PhDr. Michaela Budiman, Ph.D.

Seznam grafů

Graf 1: Pohlaví respondentů.

Graf 2: Bydliště respondentů.

Graf 3: Místo narození respondentů.

Graf 4: Status – student, pracující.

Graf 5: Studijní obor.

Graf 6: Návštěva galerií ve volném čase.

Graf 7: Přednášky o výtvarném umění.

Graf 8: Přednášky – zaměření.

Graf 9: Zájem o přednášky.

Graf 10: Galerie v okolí.

Graf 11: Návštěva galerie.

Graf 12: Aktivita ve tvorbě umění.

Graf 13: Aktivita ve tvorbě umění – okolí.

Graf 14: Možnost vystavování v galerii.

Graf 15: Druh umění – oblíbenost.

Graf 16: Studium umění na vysoké škole.

Graf 17: Studium – reakce okolí.

Graf 18: Online galerie.

Graf 19: Rozdíl mezi moderním a současným uměním.

Graf 20: Galerie – moderní a současné umění.

Graf 21: Dostatečná pozornost vůči modernímu a současnému umění.

Graf 22: Univerzity – více informací o moderním a současném umění.

Graf 23: Univerzity – návštěva galerií a uměleckých akcí.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Dostupnost vzdělání souvisejícího s moderním a současným uměním Indonésie na vysokých školách“ vypracovala samostatně s použitím uvedených pramenů, literatury a na základě vlastního terénního výzkumu.

V Olomouci dne:

.....
Tereza Marková

Anotace

Tato bakalářská práce s názvem *Dostupnost vzdělání souvisejícího s moderním a současným uměním Indonésie na vysokých školách* si klade za cíl zjistit, jak studenti pohlížejí na jednotlivé umělecké směry, jak se orientují v rozdílnosti moderního a současného umění, zda mají o toto téma zájem a jestli mají možnost se v tomto směru edukovat na vysokých školách. V teoretické části jsou popsány moderní a současné umělecké skupiny a jejich tvorba, dále muzea a galerie a umělecký prostor v digitální formě. Praktická část je založena na dotazníkovém šetření o 28 otázkách, který byl distribuován mezi indonéské studenty a následně prezentuje výsledky výzkumu, čímž jsou zodpovězeny výzkumné otázky a pro daná stanoviska jsou předloženy jasné důvody.

Jméno autorky: Tereza Marková

Jméno vedoucího práce: PhDr. Michaela Budiman, Ph.D.

Název práce: Dostupnost vzdělání souvisejícího s moderním a současným uměním Indonésie na vysokých školách

Počet stran: 59

Počet znaků včetně mezer: 72 091

Počet použitých zdrojů: 39

Počet příloh: 2

Klíčová slova: Indonésie, současné umění, moderní umění, vzdělání

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí práce PhDr. Michaela Budiman Ph.D. za veškerou pomoc, poskytnutí cenných rad, doporučení a za čas, který věnovala vedení této bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	8
1. Metodologie a metodika výzkumu.....	10
1.1 Cíl.....	10
1.2 Výzkumná strategie.....	10
1.3 Způsob vypracování.....	10
1.4 Výzkumné otázky.....	11
1.5 Metoda získávání dat.....	11
2. Teoretická část.....	12
2.1 Moderní umění.....	12
2.2 Moderního umění v jihovýchodní Asii.....	13
2.3 Vliv kolonialismu na umění Indonésie.....	15
2.4 Počátky zrodu indonéskeho moderního umění.....	16
2.5 Od moderny po současnost.....	19
2.6 Současná umělecká scéna v Indonésii.....	20
2.7 Jakarta a její umělecký prostor.....	21
2.7.1 Ruangrupa.....	22
2.7.2 Museum MACAN.....	23
2.7.3 Umělecký prostor v digitální formě.....	24
3. Praktická část.....	27
3.1 Dotazník a jeho forma.....	27
3.2 Interpretace výsledků.....	27
Závěr.....	46
Resumé.....	48
Seznam zdrojů:.....	49
Tištěné zdroje:.....	49
Elektronické zdroje:.....	50
Orogebrázkové zdroje:.....	53
Seznam příloh.....	54
Příloha č. 1: otázky dotazníku.....	54
Příloha č. 2: dotazníky respondentů.....	56
Seznam obrázků.....	57

Ediční poznámka

Cizojazyčné zdroje v této práci byly přeloženy autorem práce. Zdroje jsou uvedeny dle citační normy ČSN ISO 690.

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá moderním a současným uměním v Indonésii, jejich dostupností studentům vysokých škol, a také jejich mírou edukace. Cílem této práce je popsat pohled indonéských studentů na moderní a současné umění nejen v Indonésii. Dále zjistit, zda mají možnost setkat se s těmito tématy i na univerzitní půdě. Téma bylo zvoleno na základě zaměření studijního oboru autorky, jak na vysoké, tak střední škole. Tato práce tedy spojuje její studijní zaměření s jejím zájmem o oblast umění. Díky možnosti pobytu v Indonésii autorka zužitkovala získané zkušenosti z této oblasti a doplnila ji o své teoretické znalosti z obou odvětví. Práce je rozdělena do dvou částí – na teoretickou a praktickou. Teoretická část vychází z informací získaných prostřednictvím dostupných tištěných a elektronických zdrojů na dané téma a témata s ním spojená. Praktická část popisuje nejen terénní výzkum jako takový, ale také prezentuje jeho výsledky. Výzkum, který byl v této práci aplikován, byl zaměřen na studenty vysokých škol především ve městě Surabaya, jejich znalosti a zájem o moderní a současné umění. Následně je celý výzkum vyhodnocen a jsou zde prezentována stanoviska pro následné závěry.

Teoretická část se věnuje indonéské historii, především hlavního města Jakarty. Tyto informace pomáhají lépe pochopit umělecká díla své doby a jejich autory. Jeden z hlavních faktorů tvorby moderních umělců je režim, ve kterém žili a také skutečnost, z jaké sociální skupiny pocházeli. Jelikož je o umění v dnešní době čím dál tím větší zájem, ať už se jedná o množství tvořících autorů, návštěvníků muzeí a galerií, nebo samotných investorů, je nutné zmínit také galerie a muzea moderního umění, kterých neustále přibývá. Pro pochopení samotného umění na území Indonésie je potřeba zasadit jej do celosvětového kontextu. Autorka práce nejdříve popisuje umění jakožto celek, přičemž se následně metodou dedukce dostává k tématům jako světové moderní umění, jeho představitelé, kterými se často inspirují indonéští autoři, nebo moderní umění v oblasti jihovýchodní Asie a samotná umělecká scéna v Indonésii. V závěru je popsáno současné umění Indonésie a její skupiny. V posledních letech se právě Jakarta stává jedním

z hlavních míst konání uměleckých akcí, které prezentují nejen místní, ale i světové autory uměleckých děl.

V praktické části práce je aplikován kvalitativní výzkum formou dotazníkového šetření. Autorka práce zde popisuje terénní výzkum v Indonésii, vyhodnocuje získaná data a dává je do spojitostí. Zároveň jsou zde vyvozovány závěry vyplývající právě z dotazníkového šetření. Účelem praktické části je zjistit, zda mají studenti indonéských univerzit zájem o vzdělávání se v moderním a současném umění, a také zjistit, zda se jim vůbec této možnosti dostává. Dále jsou zde zodpovězeny výzkumné otázky a pro dané závěry jsou předložena jasná stanoviska.

1. Metodologie a metodika výzkumu.

1.1 Cíl

Cílem této práce je obeznámit čtenáře s pojmy jako je moderní a současné umění Indonésie, popsat jednotlivé umělecké skupiny a jejich tvorbu, dále také umělecký prostor, který Indonésie nabízí a fungování tohoto prostoru v digitální formě. Dále si práce pokládá za cíl zjistit, jak studenti pohlíží na tyto umělecké směry, či zda mají zájem navštěvovat moderní galerie a muzea. V neposlední řadě také přijít na to, jaké mají studenti indonéských univerzit možnosti edukace.

1.2 Výzkumná strategie

Vzhledem k vybranému tématu mé bakalářské práce a zkoumanému fenoménu jsem se rozhodla pro sběr informací a dat použít kvalitativní přístup. J. Creswell (Hendl 2016, s. 46) tento přístup definuje takto: *„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“* Při této výzkumné strategii je důležitá kombinace několika typů výzkumných metod, které je možné v průběhu zkoumání dat pozměnit, či je doplnit o výzkumné otázky, pokud například počet respondentů čítá menší počet.

1.3 Způsob vypracování

Tato práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V první byla využita data z odborné literatury a volně dostupných elektronických zdrojů. Praktická část je zpracována z poznatků terénního výzkumu v Indonésii. Odpovídá na předem stanovené výzkumné otázky a další otázky doplňkové.

1.4 Výzkumné otázky

Na základě stanovených cílů této bakalářské práce jsou níže uvedené výzkumné otázky tak, aby odpovídaly zadaným cílům této práce:

1. Jaký je profil indonéských studentů?
2. Mají tito studenti zájem o moderní a současné umění?
3. Do jaké míry jsou studenti edukováni v oblasti moderního a současného umění?
4. Mají studenti zájem o obohacení kultury současným uměním?

Na základě získaných dat jsou tyto výzkumné otázky dále rozšířeny o další otázky doplňkové.

1.5 Metoda získávání dat.

Terénní výzkum byl uskutečněn prostřednictvím dotazníku, který byl elektronicky rozeslán indonéským studentům. Dotazníkové šetření se skládalo z celkem 28 otázek, z čehož 20 otázek bylo uzavřených a 8 otevřených. Respondenty výzkumu tvořili studenti z vysokých škol po celé Indonésii, tzn. nebyl zaměřen pouze na jednu geografickou část, nebo na jeden studijní obor. Struktura otázek byla nejprve konzultována s vedoucí práce v českém jazyce a až následně byly otázky, pro snadnější porozumění, přeloženy do jazyka indonéského. Většina respondentů byla oslovena osobně autorkou práce na Univerzitě Airlangga v Surabayi a následně jim byl dotazník poslán v elektronické formě. Sami studenti si poté mezi sebou dotazník rozesílali, takže se výzkum přirozeně dostal i k lidem z jiných částí Indonésie. Získaná data byla zpracována a výsledky interpretovány v praktické části této práce.

2. Teoretická část

2.1 Moderní umění

Etapa moderního umění následovala po dlouhém období nadvlády akademických směrů, jako renesance či baroko. Kořeny moderního umění můžeme najít již v romantismu, který jako jeden z prvních směrů zasazuje autora díla do popředí celého uměleckého dění. Neexistuje přesná definice pojmu moderní umění, jelikož co považujeme za moderní dnes nemusí být bráno jako moderní za 10 let. Přesto nám tento termín označuje umění od konce 19. století až po 70. léta 20. století (Aktins, R.: Artspeak, 1997).

„Kdo praví romantismus, praví umění moderní, to jest intimita, duchovost, barva, touha po nekonečnu, vyjádřená všemi prostředky, jimiž umění vládne.“

- Charles Baudelaire.

V dílech se obvykle objevuje subjektivní přístup autora ke světu, kdy klade důraz na své city a individualitu. Umělci se snažili najít nové způsoby, jak zobrazovat realitu. Osvojili si větší nároky na svobodu projevu a odchýlili se od tradičních hodnot ztvárnění viditelného světa. Autoři často nacházeli inspiraci v divoké přírodě a lidové kultuře. Nejčastěji však inspiraci čerpali ve vlastních prožitcích. Na plátnech se začínaly objevovat divoké expresivní barvy a dramatický rukopis. Hlavním námětem již nebyly realistické krajiny a zobrazování viditelného světa, nýbrž deformace scénérií, či překreslení objektů do pouhých tvarů a barevných skvrn.

Racionální myšlení a optimismus vystřídala bezmoc a touha zažít neznáme. Stále více výtvarníků se vydávalo do ciziny hledat vhodnější podmínky pro svou tvorbu. Novinkou bylo vydávání manifestů, organizování výstav a mnohé aktivity realizované umělci, jenž byly společností považovány za provokaci.

Výsledek díla nadále nezáleží jen na autorovi samotném, nýbrž i na dojmech a reakcích samotného diváka.

„Kvalita malíře i diváka opravdu spočívá v celé osobnosti jich obou; v umění se nikdy nelze spokojit jen s částí osobnosti.“¹

Díla bylo nutné pozorovat zblízka, přičemž pozornost se soustředila i na nejmenší detaily. Tím se mohl prožívat celý zachycený okamžik. Reakce diváka se však často rozcházela s prvotními myšlenkami autora, a tak v jeho očích mohlo vzniknout dílo úplně nové. Vztah mezi divákem a obrazem se odehrává v jeho nevědomí a navenek ho vnímáme jen jako zájem, či nezájem o dílo. To, co k nám proniká do vědomí skrze obraz, pochází z nitra duše (Aktins, 1997. s. 121).

2.2 Moderního umění v jihovýchodní Asii

Název jihovýchodní Asie se poprvé objevil v odborných spisech etnologů počátkem 20. století. Mezi prvními autory, kteří tento termín použili byli například rakouští etnografové Franz Heger a Robert von Heine-Geldern. Do čtyřicátých let ovšem tento region, jako svébytná entita neexistoval. A to ani z pohledu odborníků na Asii, ani mezi samotnými obyvateli tropických zemí (King a Wilde, 2003).

Ze stejného důvodu, tak nemohl existovat ani žádný souborný název pro tento region. Množství jiných označení pro jeho podoblasti byla podle expertů odrazem minimální role, kterou jihovýchodní Asie hrála na světové scéně. Jihovýchodní Asie se jakožto svébytný region začala dostávat do světového povědomí až během druhé světové války (Petrů, rev. 2022, s. 3).

Po skončení války se této oblasti dostalo zvýšené pozornosti, protože se jednalo o hlavní uzel globální studené války mezi kapitalistickými zeměmi a komunistickým blokem. Jihovýchodní Asie ve studené válce byla spojována se dvěma událostmi: indočínskými válkami ve Vietnamu, Laosu a Kambodži (1946-1975) a prvním masovým setkáním asijských a afrických států v Bandungu (1955). Právě díky těmto dvěma událostem upoutala jihovýchodní Asie pozornost celého světa. Populace byla v té době zaměstnána dekolonizací a budováním nové národní identity. Moderní umělecká díla v jihovýchodní Asii se snažila vyzdvihovat vize svého národa a odlišit jej od ostatních zemí. Jen zřídka se setkáme s představením celého

¹ Copplestone, T.: Moderní umění, Praha : Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1965. str. 21

regionu jako celku. I přes to se v této oblasti setkáváme s podobnými vyobrazeními, jako krajinami či zátišími s tropickým ovocem. Umělci se snaží oprostit od tradičních technik jako batik, či řemeslné techniky. I přes to existuje mnoho vazeb mezi historií a moderním uměním. Autoři se zabývají historií mnoha způsoby, od líčení válečných konfliktů, zobrazování lidí a míst, jak v realistické, tak i v satirické podobě, až po snahu zobrazit krutost režimů a historických událostí (Nelson, 2020).

Prolínání umění a historie můžeme pozorovat na obraze filipínského malíře Juan Luna s názvem *Spoliarium* (viz obrázek č. 1). Ačkoliv toto dílo nezobrazuje skutečně identifikovatelnou historickou událost, je jasně zasazeno do určitého období, v tomto případě do starověku.

Dílo, které vznikalo přes osm měsíců bylo vystaveno na *Exposicion Nacional de Bellas Arte* v Madridu roku 1884², kde získalo ocenění zlaté medaile. Díky tomuto ocenění dokázal autor, že i umělci z jihovýchodní Asie dokáží, navzdory své domnělé barbarské rase, malovat lépe, než Španělé, kteří je kolonizovali (Gaspar, 2015).

Řada umělců se také snaží zpochybnit historii a její pravdivost. Berou v potaz historické události, ale naznačují, že objektivita při jejich líčení je nemožná. Příkladem je fiktivní dokumentární film vietnamské autorky Nguyen Trinh Tri s názvem *Cyklus krajina (Landscape Series, 2013³)*, který je složen z fotografií, filmů a rozhovorů zejména s tematikou historie Vietnamu. Na snových záběrech krajiny se objevují postavy v podobné póze. Toto dílo představuje krajinu, jako „němého svědka historie“. Nguen Trinh Tri tímto dílem nabádá společnost, aby se historie vykládala prostřednictvím více příběhů a tím pádem i z více úhlů pohledů (Lovatt, 2022).

„Tito anonymní svědci, jenž byli zobrazeni v přesvědčivé jednotě nespočetnými vietnamskými fotografy pro tisk, nám zřejmě ukazují směr, pomyslnou cestu vpřed z minulosti.“ (Nguyen Trinh Tri, *Landscape Series, 2013*) – volný překlad.

² GASPAR, Jordan. “Spoliarium” by Juan Luna. *Medium* [online]. [cit. 2022-08-08]. Dostupné z: <https://medium.com/@jordangasparr/spoliarium-by-juan-luna-flb3103ef450>

³ NGUYEN, Trinh Thi. *Landscape Series #1* (2013). In: *Nguyen Trinh Thi Wordpress* [online]. [cit. 2022-08-08]. Dostupné z: <https://nguyentrinthi.wordpress.com/2012/09/29/landscape-series-1/>

Oproti klasickým uměleckým směrům se moderní umění pojí spíše s mladší generací. Jedním z důvodů jsou umělecké školy, které jsou otevřeny i mladším uchazečům, mezi které v 19. století patřil i indonéský malíř Raden Saleh. Ten byl již ve svých osmi letech poslán na umělecké vzdělání do Evropy. Ve 20. století bylo obvyklé, že synové a dcery umělců šli ve šlépějích svých rodičů. Tím pádem jim bylo studium na uměleckých školách bližší.

Mladí umělci se často stávali modely umělcům starším, kteří se snažili vyobrazit křehké a neposkvřené tváře, zdravé tělo a zářivé oči, což bylo alegorií mladého a čistého národa. Touha po čistém subjektivním názoru vedla k oslovování mladých lidí, kteří se tak stali novým primárním publikem. Autoři, kteří přežili válku a genocidu, do svých děl promítají své minulé zkušenosti a touží potom, aby se mladí touto cestou dozvěděli o krvavé historii svého národa a vzali si z ní ponaučení. Světové moderní umění se zaměřuje na budoucnost a vizualizaci futuristických ideálů, pokud ale mluvíme o jihovýchodní Asii, jedná se často o pravý opak (Nelson, 2020, s. 18).

2.3 Vliv kolonialismu na umění Indonésie

Idey západního umění se dostaly do Indonésie na konci 16. století prostřednictvím obchodníků s kořením. Zejména Portugalští a nizozemští obchodníci si vozili zpátky do Evropy exotické suvenýry včetně obrazů, především portrétů nebo krajinné scenerie. Nizozemská východoindická společnost (dále jen VOC) si najímala indonéské amatérské kreslíře, které s sebou brala na obchodní plavby. Ti měli za úkol dokumentovat jejich cesty, mapovat geografii – především sopky, korálové útesy, pevnosti a zátoky, kterým by se měli při dalších plavbách vyhýbat. Většina těchto prací se do Indonésie zpátky nedostala, ale skončila založena v kartotékách VOC v Holandsku.

Roku 1778 vytvořila VOC Batávskou společnost pro umění a vědy, jako reakci na konkurenci mezi evropskými obchodníky. Hlavním úkolem této instituce bylo sledování kultury v Nizozemské východní Indii, dále také vyobrazování divoké zvěře, exotické flóry a fauny. Profesionální umělci

z této instituce byli přizváni k dokumentaci archeologické expedice na Prambananu. Do Indonésie se za vlády VOC dostávalo velké množství evropských malířů, kteří zde po dokumentování expedic zůstali a pracovali dále na svých dílech. Patří mezi ně například Jannes Theodorus Bik a Antoine Auguste Joseph Payen. Oba tito umělci, jenž byli sponzorováni vládou, položili základy koloniálního umění v nizozemské východní Indii.

V reakci na velké množství evropských umělců v této oblasti vzniká hned několik uměleckých skupin, jako například Batávský umělecký spolek (*Bataviasche Kunstkring*), či Asociace holandských umělců východní Indie (*Bond van Nederlandsch-Indische Kunstkringen*). Skupiny pořádaly výstavy, přednášky a workshopy, které byly přístupné pouze Evropanům a výjimečně i několika elitním indonéským rodinám (Purnomo, 1995, s. 10).

Mezitím co v holandské východní Indii převažovala dominance evropských umělců, jeden z indonéských - Raden Saleh odjel studovat do Holandska. To se poštěstilo především díky vysokému postavení jeho rodiny. Přes portrétní malbu a krajinomalbu se dostal až k historickým tématům a za jeho nejznámější dílo je považován obraz s názvem *Mezi životem a smrtí* (*Antara hidup dan mati*) (viz. obrázek č. 2). Na této práci je vyobrazen boj mezi lvem a bizony. Celé dílo ukazuje ducha nacionalismu a utlačování Indonésie Holanďany. I přes to, že jsou některé ze Salehových obrazů považovány za zkopírované práce předních francouzských romantických umělců, Raden Saleh si získal mezinárodní reputaci a byl nazýván „princem Jávy“. Je také považován za zakladatele indonéského moderního umění (Purnomo, 1995, s. 11).

2.4 Počátky zrodu indonéského moderního umění

Hlavní příčinou pro vznik moderního umění v Indonésii byl nacionalismus, který nastal po politických převratech po druhé světové válce. Indonésie se postavila nizozemské nadvládě, která se snažila znovu získat

indonéské ostrovy, po japonské kapitulaci roku 1945. Tím byla zahájena Indonéská národní revoluce (1945-1949⁴).

Mezi zakladatele moderního umění patří indonéský malíř Sudjojono. Jedná se nepochybně o jednu z nejdůležitějších postav indonéského moderního umění. Jeho největší příspěvek do ideologie moderního umění je jeho názor, že indonéské umění by mělo odrážet charakter země a jejích obyvatel. Ve svých dílech zobrazuje Indonésany při každodenních činnostech a ukazuje také jejich problémy během koloniálního období. Své názory představoval nejen prostřednictvím maleb, ale také prostřednictvím spisů a kritiky. Jeho díla pokrývají široké spektrum od obrazů, skic, kreseb, veřejného umění a reliéfů až po díla z keramiky. Stejně různorodé byly i jeho náměty. Krajiny, zátiší, portréty, indonéský život, lid během války a v pozdějších letech i ztvárnění jeho osobnějšího života a rodiny (Arndt, 2013).

„Tohle je naše realita. Žijící umělec hledající krásu ve starověku – v Majapahitu nebo Mataramu, anebo v duševním světě turisty, bude žít tak dlouho, dokud svět existuje. Umění je totiž práce vycházející z našeho obyčejného života přeměněna samotným umělcem, který je do něj ponořen.“ (Sudjojono, 1937) – volný překlad

Mezi jednu z hlavních uměleckých skupin, která se angažovala v tomto období byl svaz malířů nazýván Asociace indonéských odborníků umění (*PERSAGI*⁵), který byl založen roku 1937⁶. Členové této skupiny se potýkali s politickými překážkami. Svými pracemi řešili otázky sociálních problémů v Indonésii, které vznikaly právě v souvislosti s politickou situací ve státě (Purnomo, 2014).

Ve svých dílech také vyobrazují každodenní život „rakyat kecil“, tedy obyčejných či chudých lidí, kteří se stali hlavním námětem první dekády moderního indonéského umění a zároveň toto téma ovládlo umělecký svět od

⁴ KAHIN, George McTurnan (1952). *Nationalism and Revolution in Indonesia*. Ithaca, New York: Cornell University Press. ISBN 0-8014-9108-8

⁵ PERSAGI – indonéská zkratka pro Persatuan Ahli-ahli Gambar Indonesia

⁶ PURNOMO, Setianingsih. *SENI RUPA MASA KOLONIAL : MOOI INDIE VS PERSAGI*. 2014. Universitas Multimedia Nusantara UMN.

revolučního období 40. let. S nástupem Nové vlády (*Order baru*) však toto téma zaniká.

Skupina byla ovlivněna také mexickým umělcem Diegem Riverou, který prosazoval názor, že jejich umění by mělo zobrazovat realitu života pod holandskou nadvládou. Náměty pro nové umělce již nebyly romantické a malebné scenérie, nýbrž chudoba místních lidí se zobrazením bohaté vrstvy obyvatelstva, což na obrazech vytvářelo silný sociální kontrast. PERSAGI také kriticky reagují na skupinu *Mooi Indie*⁷, která je primárně tvořena malíři z Evropy a elitních umělců z Indonésie.

V šedesátých letech 20. století byl o studium na indonéských uměleckých školách velký zájem. Jednalo se hlavně o dvě přední školy - uměleckou školu v Bandungu (Fakulta vizuálního umění a designu) a Indonéskou akademii umění v Yogyakarta (ASRI⁸). Studenti si při tvorbě museli najít vlastní cestu, což bylo často označováno spojením „*cari sendiri*“⁹. Práce často zobrazovaly činnosti každodenního života a vypůjčovaly si západní prvky obrazově-dekorativního stylu.

V období mezi léty 1966-1975 se v zemi prosazoval umělecký styl expresionismus, který odmítá zobrazování skutečnosti a klade důraz na osobní pocity, prožitky a duchovní víru. Skutečnost popírá deformací vyobrazovaných scén a je považován za umění dekorativní a tím i tradiční. Tímto způsobem umělci vyjadřovali svůj nesouhlas s režimem a hořkost z komunistického puče. Někteří z umělců tento styl však považovali za smrt indonéského umění. V zemi panoval strach ze svobodného vyjádření, a proto se snažila skupina radikálních umělců hovořit tzv. „hlasem tlumených lidí“, kdy zobrazovala každodenní život v moderním indonéském státě a popírala tak klasické hodnoty společnosti.

⁷ Mooi Indie – Jedná se o malířský žánr, který se rozvinul v Nizozemské východní Indii v 19. století, který byl zaměřen na krajinomalbu. (Protschky, 2011)

⁸ ASRI – indonéská zkratka pro Akademi Seni Rupa Indonesia

⁹ Cari sendiri – cari (indonésky) = hledat, sendiri (indonésky) = sám.

2.5 Od moderny po současnost

Podle indonéského umělce a významného kritika umění Jima Supangkata se indonéské současné umění zrodilo v roce 1975, kdy vzniklo umělecké hnutí nazývané Indonéské hnutí pro nové umění (*GSRBI*¹⁰). Většina příznivců tohoto hnutí byli studentští aktivisté z Bandungu a Yogyakarta, tedy ze dvou hlavních uměleckých škol v Indonésii. Umělci se snažili poukázat na důležitost sociálních problémů, v kontrastu ke klasickým uměleckým směrům, které se zabývaly spíše osobní zkušenosti a pocity. Skupina měla touhu komunikovat s prostými lidmi, kteří byli často námětem jejich práce. Také se jim snažili vysvětlit problematiku sociálního života pomocí vizuálních a tedy i lehce pochopitelných prostředků.

Toto hnutí se především vyhrazovalo proti klasickým uměleckým praktikám, jako byla malba a sochařství, jelikož ty stavěly do popředí estetickou krásu díla místo jeho myšlenky. Skupina popisovala tyto techniky pouze jako dekorativní a neodrážející skutečné problémy Indonésie.

Oproti tomu se mladí umělci snažili tvořit díla novými postupy, přicházeli s novými nápady a náměty, což se později stalo terčem kritiky. Díla umělců GSRBI jsou typické propojením komiksů, fotografií a koláží, kdy jednou z nejdůležitějších částí díla je jeho instalace v prostoru. V pracích se nejčastěji vyskytuje tematika úpadku městského života, atmosféra obrazů je temná a ponurá. V této době je také odmítáno pravidlo, které po umělcích žádalo stoprocentní originalitu. Navzájem napodobovali své techniky, styly rukopisu i obsah. Autoři začínali pracovat ve skupinách, jejich díla byla výsledkem nejrůznější rituálů a happeningů a zachycovala tedy děj událostí. Výstavy se konaly kolektivně v různých institucích a prostorách od klasických galerií, přes univerzitní prostory až po volně přístupná veřejná prostranství. Pozornost trhu se však stále upínala na dekorativní obrazy umělců 50. let. Díky kritice, kterou GSRBI dostávalo, byl o jejich díla stále větší zájem. Kvůli tématům dotýkající se skutečného problému si však nebyli schopni vydobýt své místo na trhu.

¹⁰ GSRBI – indonéská zkratka pro *Gerak Seni Rupa Indonesia*

Řada výstav, publikací a debat doprovázejících díla mladých umělců GSRBI mohou být považovány za důležité milníky umění s významným dopadem na indonéské umělecké akademie v následujících letech. To však nutně neznamená, že GSRBI úspěšně zvládla předělat celý tradiční umělecký řád v Indonésii (Arndt, 2013, s. 10).

2.6 Současná umělecká scéna v Indonésii

Odmítání malby, jakožto hlavního uměleckého způsobu vyjádření kreativity, které začalo prosazovat Indonéské hnutí nového umění na výstavě v Taman Ismail Marzuki roku 1975, má vliv na umělce dodnes. Současná umělecká scéna je otevřená novým postupům tvorby a prezentací děl. GSRBI ovlivňovalo rozvoj Indonéského výtvarného umění i v následujících letech. Tvůrci odmítali konvenční formy klasického umění a snažili se najít jiné prostředky, kterými by vyjádřili své myšlenky, názory a společenské postoje (Dumbadze, 2013, s. 270).

Důležitým bodem pro současné umění byly společenské a politické otřesy, které nastávaly při přechodu země od autoritářského režimu k demokracii. Tato změna nastala v období mezi lety 1997-1998. V tomto období se konaly studentské a mládežnické demonstrace proti vládě tehdejšího prezidenta Suharta. Umělci, kteří byli svědky těchto dramatických situací, začínají promítat do svých děl otázky týkající se násilí a konflikty z doby reformace, která se odehrává právě po rezignaci prezidenta Suharta. Jejich kritika obsahovala stále více odporu, který byl namířen proti mocnostem. Mezi tyto umělce patřil například Agus Suwage se svým dílem *Tlak a potěšení (Pressure and Pleasur, 1999)* (viz. obrázek č. 3), nebo Agung Kurniawan – *Suvenýry ze třetího světa (Souvenirs from the Third World, 1997-1999)* (viz. obrázek č. 4) (Arndt, 2013, s.11,12).

Právě prostřednictvím takovýchto děl se opět dostalo indonéské umění na mezinárodní trh. Tato díla byla oceněna dále na výstavě umělecké nadace Cemeti (*Cemeti Art Foundation*). Výstava byla pořádána indonéskými umělci, kteří expozici dokázali, mezi lety 1999 až 2002, dostat do velkých galerií v Německu, Nizozemsku, Japonsku nebo Austrálii (Arndt, 2013, s. 12,13).

Mezi mladší generací umělců existovaly různé postoje k zobrazování těžkých společensko-politických problémů. Jednou ze skupin je například *Taring Padi*¹¹. Členové této skupiny cítili potřebu skutečně zavádět společensko-politickou agendu do svého umění, nebo dokonce svá díla používali jako nástroje politického aktivismu.

Druhá skupina umělců se naopak od těchto problémů oprostila a chtěla své kreativní myšlenky směřovat jiným směrem. Nesnažili se záměrně stát apolitickými, ale jejich záměr tvořit umění neměl základy právě v těchto společenských problémech. Měli touhu nalézt odlišné umělecké přístupy a kreativní vyjádření myšlenek. Tak tomu bylo i v případě umělců *Jendela Group*¹². Jejich práce byla často vnímána jako povrchní a žoldácká, a také byla považována jako pouhé náčrty, či cvičení daných uměleckých technik. Členové skupiny neradi vysvětlují obsah a myšlenku svých děl a chtějí nechat publikum rozhodnout o jejich významu (Lenzi, 2009).

Jedním z nejpobulárnějších členů této umělecké skupiny je Yunizar. Vlivná postava, která se zasloužila o rozvoj současné umělecké scény na mezinárodní úrovni. Yunizar tvoří díla, jež se odklání od estetické ortodoxie, osvobozuje představivost a nechává divákovi volný pohled na jeho práci. Díla působí, jako dětské čmáranice, vytvořené pomocí tlustých a nerovných čar v jemné paletě žluté, hnědé a zelené barvy, které také budí dojem jeskynních maleb. Právě to má zobrazovat dobu před organizovanou civilizací. Náčrty zvířat a imaginárních tvorů divákovi otevírají nový neomezený svět a také volnost myšlenek, při pohledu na samotné dílo. Jednoduchost formy má poukázat na nacházení krásy ve triviálních a všedních myšlenkách. (viz. obrázek č. 5) (Arndt, 2013) (Gajah Gallery, rev. 2022)

2.7 Jakarta a její umělecký prostor

Sunda Kelapa, Jayakarta, Batávie, či Jakarta – to vše jsou termíny pro hlavní město Indonésie. S populací, která činí více než deset milionů

¹¹ Taring Padi – taring (indonésy) = kel/tesák, padi (indonésy) = rýže

¹² Jendela Group – jendela (indonésy) = okno, group (anglicky) = skupina

obyvatel¹³, je Jakarta jedním z největších měst, nejen v jihovýchodní Asii, ale i na celém světě. Indonésie je čtvrtá nejlidnatější země a rozkládá se na více než sedmnácti tisících ostrovech. Lze ji tak považovat za typický příklad přetížené metropole třetího světa, která se potýká s problémy přelidnění, nezaměstnanosti, nedostatečné dopravy a kvality životního prostředí. Zároveň ale město usiluje o větší uznání ve světě, jako jedna z velkých světových metropolí. Jakarta je díky svému geografickému umístění dobrým strategickým místem, co se transportu a obchodu týče, a proto se zde shlukuje velké množství obchodníků z celého světa. V Jakartě žije více než polovina z horních vrstev společnosti z celé Indonésie. Jakarta se tak sama o sobě stává luxusním místem pro život.

Jakarta také, stejně jako většina hlavních měst, nabízí širokou škálu příležitostí, kde se lze s moderním uměním setkat. Díky její ideální geografické poloze ji odborná ani široká veřejnost neváhá navštívit právě proto, aby zavítala do zdejších galerií, či navštívila umělecké festivaly, nebo workshopy. Toto chaotické kosmopolitní hlavní město má dlouho a různorodou kulturní historii s vlivy portugalského a nizozemského kolonialismu, a také čínské a indické migrace. Dynamická umělecká scéna tohoto města je tedy doplněna o kulturu jiných zemí a rozvíjí tím potenciální zájem o umění.

2.7.1 Ruangrupa

V jižní části města sídlí umělecký kolektiv s názvem *Ruangrupa*¹⁴, který zde působí od roku 2000. Ruangrupa, zkráceně Ruru, byla založena sedmi umělci, kteří poskytli Jakartě platformu pro pořádání výstav, akcí, festivalů a workshopů. Zakladatelé usilovali o vytvoření potřebného prostoru pro aktuálně tvořící umělce, kteří by zde mohli intenzivně pracovat a zároveň by jejich díla podléhala konstruktivní kritice ostatních členů. Společně s dalšími kolektivy sídlícími v Jakartě, se v roce 2015 rozhodla společnost Ruangrupa založit kulturní platformu Sklad ekosystému Sarinah (*Gudang*

¹³ Hasil Sensus Penduduk 2020. In: *Badan Pusat Statistik* [online]. Indonésie, c2022, 2021 [cit. 2022-06-17]. Dostupné z: https://www.bps.go.id/website/materi_ind/materiBrsInd-20210121151046.pdf

¹⁴ Ruangrupa – ruang (indonésy) = prostor, rupa (indonésy) = druh, podoba

*Sarinah Ekosistem*¹⁵). Účelem této platformy bylo poskytnout multioborový prostor kreativcům, komunitám a institucím a zároveň veřejný prostor sloužící ke vzdělávání. Vytvořili tak místo pro širokou škálu uměleckých děl, zahrnující digitální tvorbu, zvukové umění a internetová díla. O čtyři roky později sloužili Ruangrupa, jako kurátor patnácti mezinárodních dokumentárních filmů zaměřených na kolonialismus, kapitalismus a patriarchát. Projekt nese název Dokument patnáct (*Documenta fifteen*).

Od roku 2018 se Ruangrupa snaží o vytvoření veřejného vzdělávacího prostoru, který nese název GUDSKUL¹⁶. Ten je určen primárně k diskuzi o nově vznikajících děl, k procesu sdílení nových technik a idejí, a především k předávání nových zkušeností ze světa umění. Jedná se o neziskový projekt, který je podporován dary uměleckých agentur, sponzorů, nebo dobrovolnými dary od členů samotného kolektivu umělců. Tyto finanční prostředky jsou dále rozdělovány, podle jejich současné potřeby. Tento systém umožňuje účastníkům zapojeným do GUDSKUL vzájemně se podpořit a mít možnost se realizovat (Ruangrupa, rev. 2022).

Kromě akcí a uměleckých prostorů je Jakarta domovem pro jednu z nejdůležitějších institucí v zemi, kterou je Indonéska Národní Galerie (*Galeri Nasional Indonesia*). V té je možné najít přes 1700 uměleckých děl, jak od mezinárodních, tak i indonéských umělců (*Galeri Nasional Indonesia*, rev. 2022).

2.7.2 Museum MACAN

Mezi nejznámější muzea v Jakartě patří právě muzeum moderního a současného umění Muzeum MACAN (*Museum MACAN*¹⁷). Jedná se o unikátní prostory věnované modernímu a současnému umění nejen z Indonésie, ale i z celého světa. Je zde vystaveno přes 800 děl světových umělců a jedná se o první indonéské muzeum, které se věnuje modernímu a současnému umění.

¹⁵ Gudang Sarinah Ekosistem – gudang (indonésky) = sklad, ekosistem (indonésky) = ekosystém

¹⁶ GUDSKUL – akronymum pro *Studi Kolektif dan Ekosistem Seni Rupa Kontemporer* – Kolektivní studie ekosystému současného umění.

¹⁷ Museum MACAN, Museum (indonésky) = muzeum, Macan (indonésky) = tygr

„Přemýšlel jsem o tom, jaký vliv má umění obrovský na to, jak se dívám na svět a na mou tvůrčí schopnost jakožto obchodníka. Chtěl jsem, aby to zažili i Indonésané.“ (Haryanto Adikoesoemo, 2017, zakladatel Museum MACAN¹⁸)

Mezi největší klenoty muzea patří legendární díla amerického pop-artového umělce Andyho Warhola, kontroverzního Jeffa Koonse, či lotyšského malíře Mark Rothka. Je tedy prvním muzeem v Indonésii, které se neomezuje pouze na sběr indonéského umění, ale vlastní i díla mezinárodních umělců. Přesto zhruba polovina uměleckých děl pochází z Indonésie. Zbytek je převážně ze Spojených států, západní Evropy a Asie. Mezi nejvýznamnější indonéské umělce, jejichž práci zde můžeme vidět, patří například Entang Wiharso, Heri Dono a Afhandi.

„Indonéská sbírka vypráví příběh o vzniku národa od konce koloniálního období až po současnost. Zatímco druhá mezinárodní sbírka popisuje poválečné období až po současnost.“ (Haryanto Adikoesoemo, 2017, zakladatel Museum MACAN)

Díky nemalým prostorům muzea je možno vystavovat unikátní díla, která fungují pouze tehdy, náleží-li jim celá místnost, nebo dokonce celé patro. Jedním z příkladů je dílo japonského umělce Yayoi Kusama s názvem Nekonečné zrcadlové pokoje (*Infinity Mirror Rooms*) (viz obrázek č. 6). Prostory nefungují pouze jako výstavní síně, ale taky jsou místem konání uměleckých workshopů, edukativních přednášek a jiných veřejných programů. Muzeum také nabízí možnost profesního rozvoje v rámci kurátorství (Emont, 2017), (Museum MACAN, rev. 2022).

2.7.3 Umělecký prostor v digitální formě

Mnoho galerií a uměleckých institucí se také snaží své expozice přenést i do virtuálního světa. Některé z těchto institucí takto prezentují svá díla již řadu let, jiné byly nuceny přejít do digitálního prostoru kvůli pandemii covid-19. Jejich snahou je udržet mezi potenciálními návštěvníky zájem

¹⁸ 2017 [cit. 2022-07-14]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/ogiles/2017/11/14/this-new-international-modern-art-museum-is-a-first-for-indonesia/?sh=12c1a7526bb5>

o danou instituci, nebo také udržet galerie otevřené aspoň virtuálně pro své stále návštěvníky. Nešlo však jen o udržení si klientely, ale také o pomoc aktivně tvořícím umělcům, kteří měli možnost svá díla na online akcích prodávat. Pomoc se však týkala také kurátorů, animátorů a ostatnímu personálu. Svou práci tito zaměstnanci vykonávali pomocí online workshopů a přednášek.

Jednu s největších virtuálních prohlídek pořádá Art Jakarta, dříve známá též jako Bazaar Art Jakarta. Původně byla tato prohlídka spíše uměleckým festivalem a veletrhem konajícím se každoročně v hlavním městě Indonésie. Právě Art Jakarta představila v prosinci roku 2020 na svém instagramovém profilu projekt, který nesl název OPPO Virtuální umění Jakarty (*OPPO Art Jakarta Virtual*). Jednalo se o vůbec první virtuální veletrh umění v jihovýchodní Asii. Na svých webových stránkách nabízí prohlídku celkem 38 galerií včetně galerií v Indonésii, Singapuru, Číně, Vietnamu, Malajsii, Jižní Koreji, Spojených Státech Amerických, či v Austrálii. Na webových stránkách je vytvořen koncept jedné otevřené místnosti, která podle výběru galerie nabízí vždy jinou expozici. Interiér je stálý a nemění se. Mění se pouze díla v něm vystavená. Art Jakarta byla také velmi aktivní na svých sociálních sítích v době konání Art Jakarta Virtual. Na svém oficiálním Instagramu představovala řadu umělců, jejichž díla si diváci mohli prohlédnout ve virtuálních prohlídkách. Dále se prezentovala Art Jakarta také na streamovací platformě YouTube. Na svém profilu zveřejnili přes 20 videí, které mají návštěvníkům vynahradiť fyzicky konané přednášky a workshopy. Největší zastoupení mají videa nesoucí název Návštěva studia (*Studio visit*). Snímky se točily vždy v ateliérech, dílnách či studiích indonéských výtvarníků. Ve videích je používán jak indonéský, tak i anglický jazyk, který je však vždy doplněn titulky, aby tak mohl zaujmout širší publikum. Návštěva studia je také doplněna o krátký rozhovor s výtvarníkem, který je veden tak, aby nám co nejlépe přiblížil jeho tvorbu. Další série na jejich kanále nese název Povídání (*Talk*). V tomto konceptu si zvou hosty a natáčejí s nimi rozhovory, které jsou delšího rozsahu. Poslední série nese název Návštěva sbírky (*Collection visit*). Ve své podstatě mají však všechny série podobný koncept. Přiblížit odborné i široké veřejnosti tvorbu

vybraných umělců, ukázat jejich aktuální práci, či nahlédnutí do jejich pracovního prostoru (Kautsar, 2017), (Lukman, 2018) (Art Jakarta, rev. 2022).

3. Praktická část

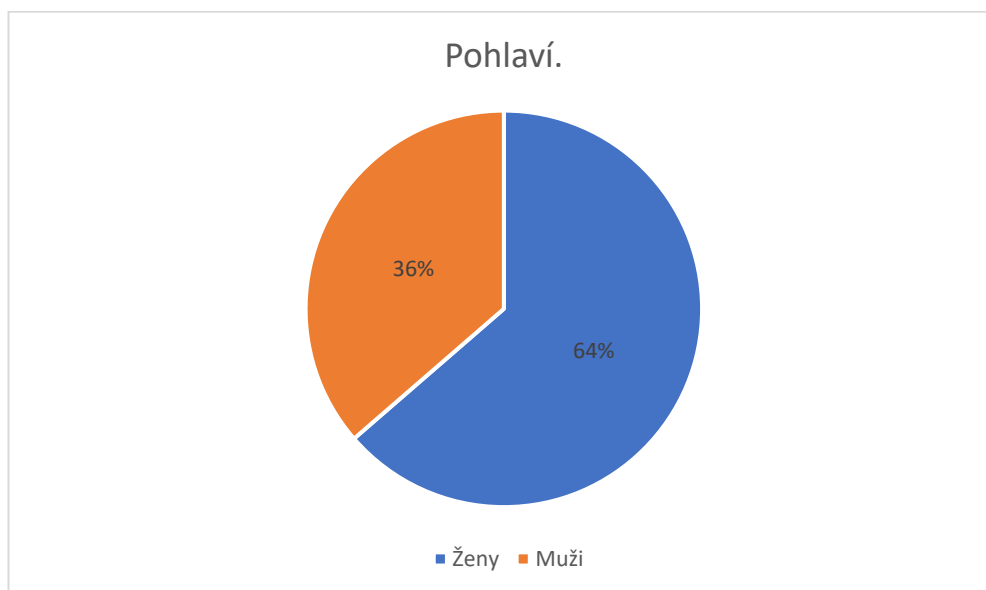
3.1 Dotazník a jeho forma

Pro získání dat k této bakalářské práci si autorka práce zvolila dotazník. Celkem se skládal z 28 otázek, které byly, pro snadnější a efektivnější výběr respondentů přeloženy do indonéského jazyka. Šíření dotazníkového šetření probíhalo elektronickou formou, aby ho měl co největší počet studentů možnost vyplnit. Jeho první část si kladla za úkol přiblížit demografický profil dotazovaných, zatímco v druhé části měli respondenti možnost odpovídat jak na uzavřené, tak i otevřené otázky, které se týkaly zejména postoje, který zaujímají k indonéskému modernímu a současnému umění. Pro tento výzkum se nakonec podařilo nasbírat celkový počet 55 respondentů.

3.2 Interpretace výsledků

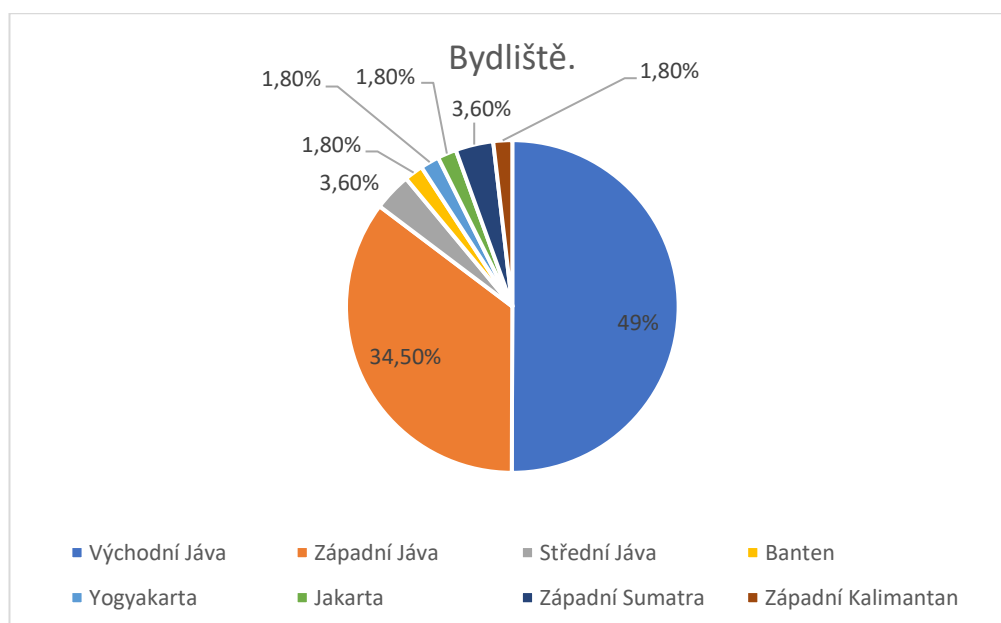
Kvalitativního výzkumu formou dotazníkového šetření se zúčastnili zástupci obou pohlaví, přičemž větší zastoupení mají ženy. Nakonec dotazník vyplnilo 35 žen, které tvořily 63,6 % dotazovaných a 20 mužů, jenž představuje 36,4 % respondentů.

Obrázek č. 7. Otázka č. 1: Pohlaví

V další otázce byli respondenti dotazováni, ve které provincii nyní bydlí. Největší část respondentů žije na Jávě a to konkrétně 28, což představuje 49 % dotazovaných. 19 dotazovaných uvedlo jako místo bydliště Východní nebo Západní Javu. Ze Střední Jávy to jsou pouze 2 respondenti. I další čísla byla v tomto ohledu zanedbatelná. Mezi odpověďmi se objevil také Banten, Yogyakarta a Jakarta. Dva z respondentů dotazníkového šetření byli ze Západní Sumatry a jeden ze Západního Kalimantanu. Výzkum byl tak aplikován na studentech z různých kultur a různých částí Indonésie.

Obrázek č. 8. Otázka č. 2: Ve které provincii bydlíte?

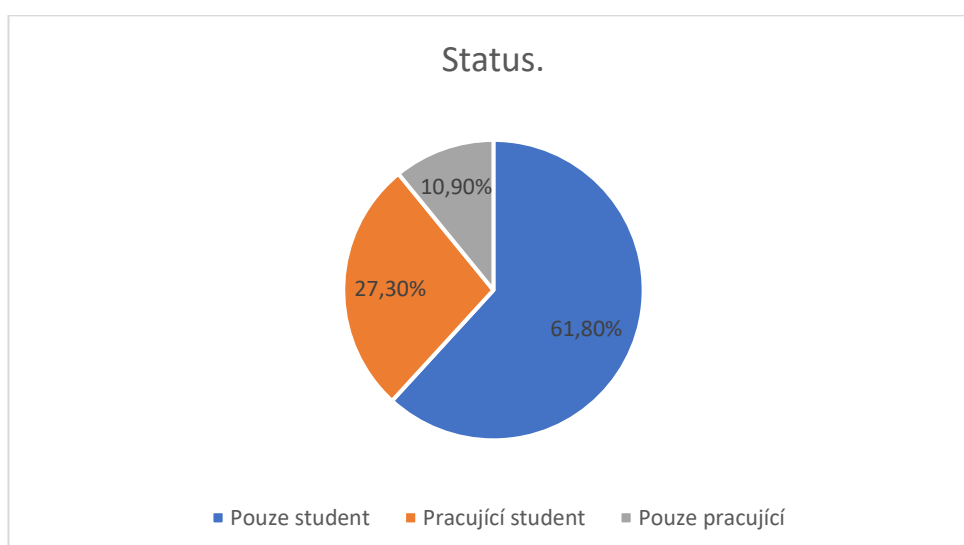
V další otázce byli respondenti dotazováni, na místo narození. I v tomto případě má největší zastoupení Jáva, konkrétně město Surabaya s počtem 12 (21,8 %) respondentů, následována městem Boror s 11 (20 %) respondenty. Z Bandungu pochází 4 (7,3 %) respondenti a totožný počet účastníků výzkumu byl taktéž z Jakarty 4 (7,3 %). Tři respondenti byli (5,5 %) z města Sidoarjo, dva z Mojokerta, 2 z Yogyakarta. Zbývajících 30,9 %, jenž představuje 17 dotazovaných bylo z různých měst po celé Indonésii.

Obrázek č. 9. Otázka č. 3: Ze kterého města pocházíte?

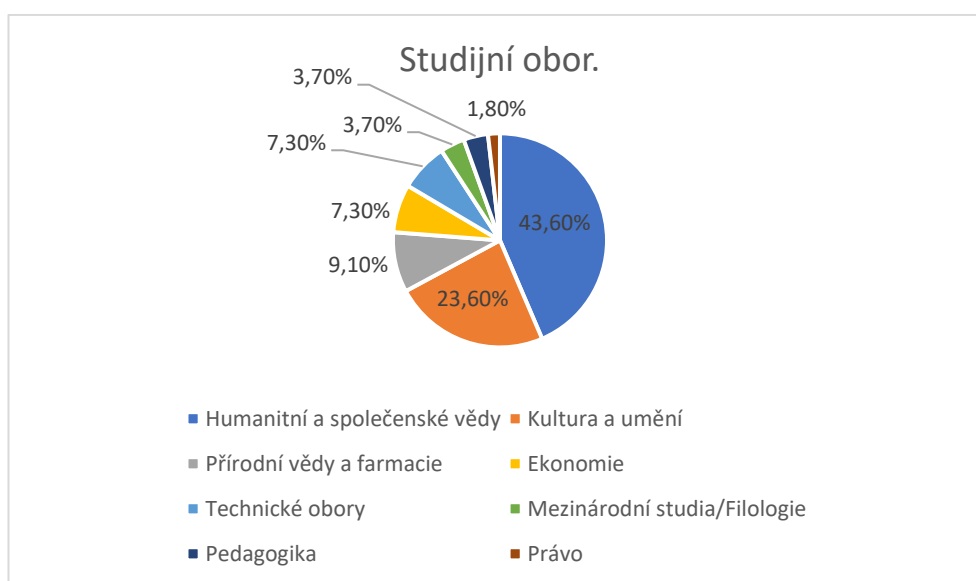
Dotazník byl distribuován převážně mezi studenty vysokých škol. V jedné z otázek měli respondenti odpovídat, jestli navštěvují vysokou školu, nebo při studiu také chodí aktivně do práce. I přes to, že byl dotazník určen pro studenty vysokých škol, objevilo se i pár respondentů, kteří nebyli studenty, nýbrž aktivně pracujícími lidmi. Tato skupina představovala takřka 11 % dotazovaných, což představuje 6 respondentů. Respondentů, kteří se při studiu na vysoké škole nevěnují práci odpovědělo 34, což s 61,8 % představuje nejpočetnější skupinu, která se výzkumu účastnila. Studujících a zároveň pracujících účastníků výzkumu bylo celkem 15 (27,3 %).

Obrázek č. 10. Otázka č. 4: Jste student, nebo pracující?

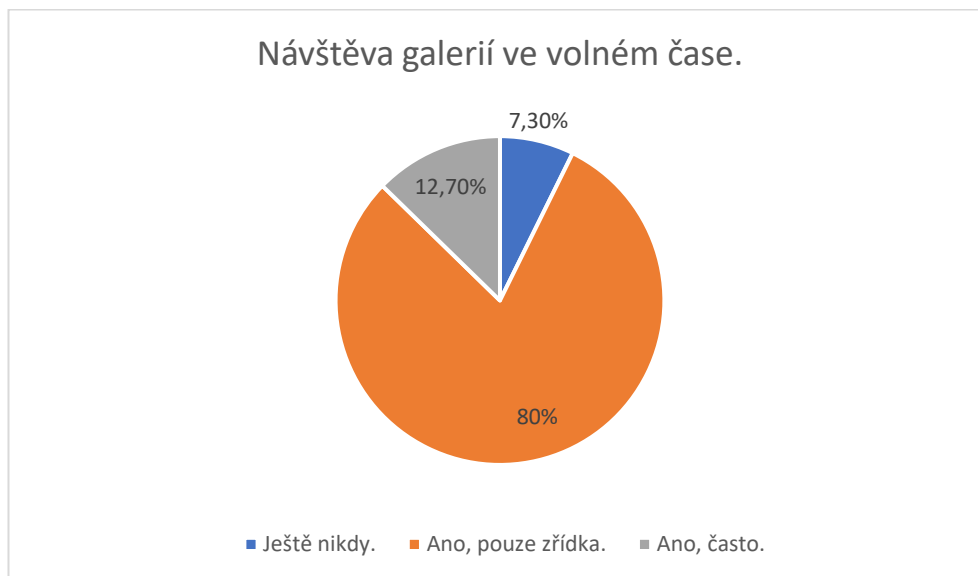
Pro relevanci výsledků bylo důležité, aby respondenti byli různorodí - tedy od studentů z různých oborů. Díky možnosti pohybovat se mezi studenty z jednotlivých fakult na Univerzitě Airlangga v Surabaya se dotazník dostal k širší škále lidí. Ve výsledcích je zahrnuto i 6 odpovědí od již pracujících jedinců, kteří jsou bývalými studenty právě univerzity v Surabaya. Nejvíce odpovídali studenti humanitních a společenských oborů – 24 (43,6 %) respondentů. 13, tedy 23,5 % respondentů, představovali studenti kultury a umění a 9 % dotazovaných uvedlo, že jsou studenty přírodních věd a farmacie. 4 respondenti v dotazníku uvedli, že jejich oborem je ekonomie a stejný počet účastníků výzkumu uvedl jako své zaměření technické obory. Mezi dotazovanými byli dále studenti oboru mezinárodních studií/filologie, pedagogiky a jeden student oboru právo.

Obrázek č. 11. Otázka č. 5: Jaký je Váš studijní obor?

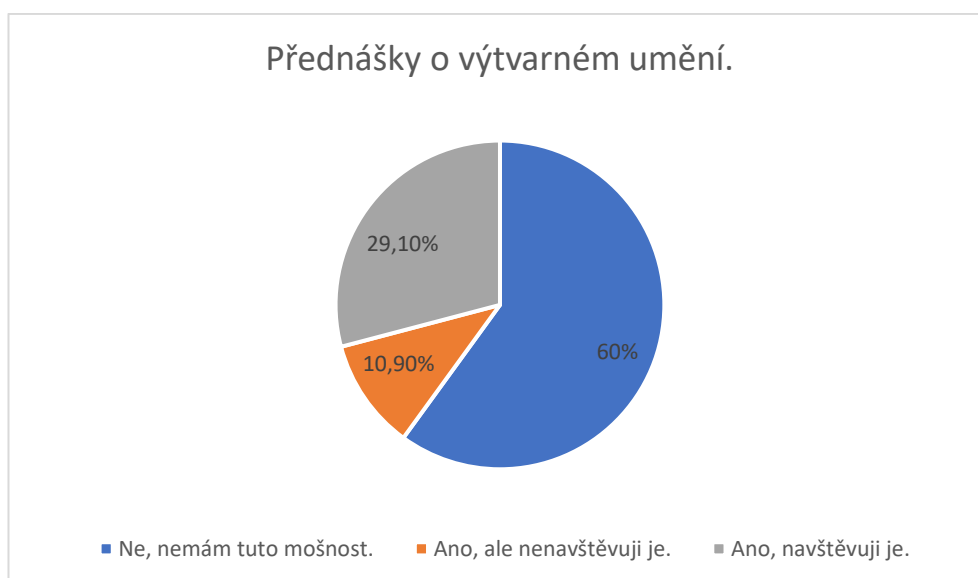
Další z otázek byla zaměřená na samotné umění, respektive návštěvu galerií. Respondenti byli tázáni, zda někdy ve svém volném čase navštívili galerii, či výstavu a pokud ano, jak často tyto instituce navštěvují. Ještě nikdy nebyli v galerii pouze 4 (7,3 %) respondenti. Bezmála 80 % dotazovaných již někdy galerii umění navštívilo, přičemž pouze 12,7 % dotazovaných z toho čísla chodí do galerie pravidelně.

Obrázek 11. Otázka č. 6: Navštívil jste někdy ve svém volném čase galerii, nebo výstavu? Pokud ano, jak často?

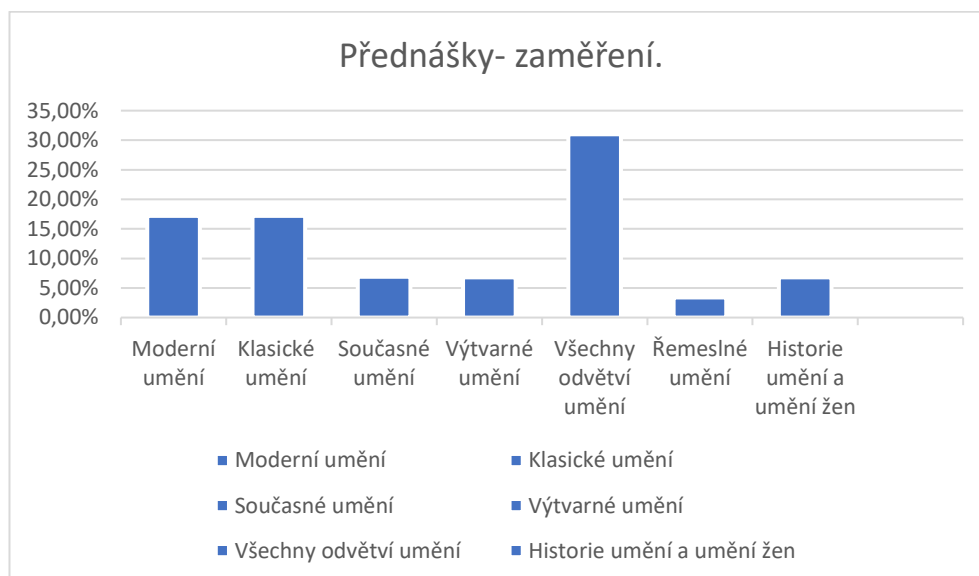
Jelikož respondenti nebyli pouze studenti uměleckých oborů, bylo žádoucí zjistit, zda mají možnost navštěvovat na univerzitě přednášky související s výtvarným uměním. 33 (60 %) z nich nemá tuto možnost. 6 (10,9 %) studentů má možnost výběru těchto přednášek, ale nevyužívá ji a 16 (29,1 %) studentů tyto přednášky navštěvuje.

Obrázek č. 12. Otázka č. 7: Máte možnost navštěvovat přednášky související s výtvarným uměním na Vaší univerzitě?

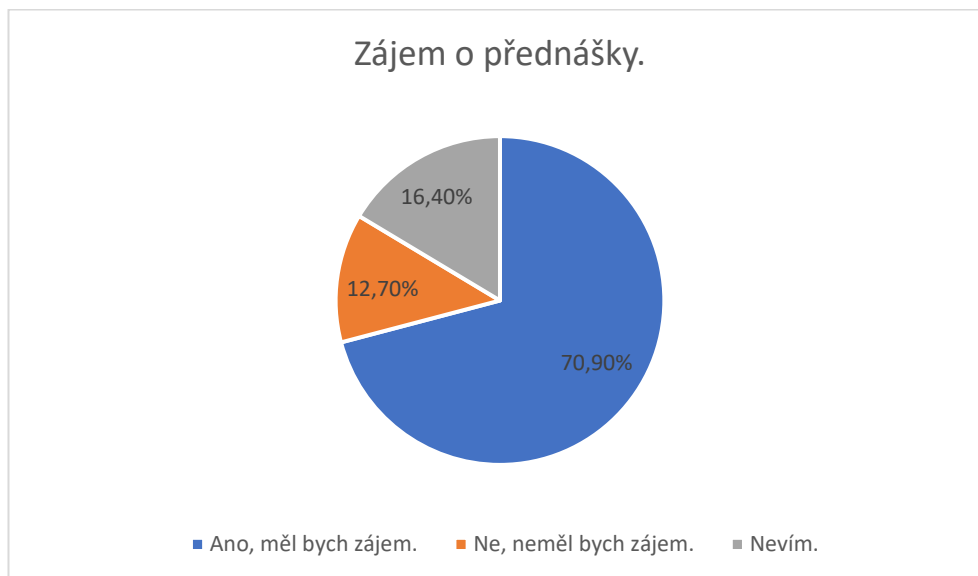
Další otázkou bylo pro účastníky výzkumu nepovinná, jelikož se jednalo o zaměření umění výše zmíněných přednášek, o které se nezajímají všichni dotazovaní. Na tuto otázku odpovědělo pouze 29 respondentů. Nejvíce se přednášky o výtvarném umění zaměřují na moderní a klasická umění, která měla shodně po 17,2 %. Podle menší části respondentů jsou přednášky zaměřovány na současné umění (6,9 %) a výtvarné umění (6,8 %). Nejvíce respondentů vybralo odpověď, že je přednáška zaměřená na všechny odvětví umění, a to 31 %. Dále bylo zmíněno řemeslné umění (3,4 %) a historie umění a umění žen po 6,8 %.

Obrázek č. 13. Otázka č. 8: Pokud ano, na jaké umění je přednáška zaměřená?

Z další otázky se dozvídáme, že by 39 (70,9%) studentů mělo zájem o přednášky zaměřené na umění. 7 (12,7%) studentů by tyto přednášky nechtělo a 9 (16,4%) studentů zvolilo variantu „Nevím.“

Obrázek č. 14. Otázka č. 9: Pokud Vaše univerzita nenabízí přednášky zaměřené na umění, měli byste o ně zájem?

V desáté otevřené otázce byli respondenti dotazováni, zda univerzity nabízejí mimoškolní aktivity zaměřené na umění. Na tuto nepovinnou otázku odpovědělo celkem 51 respondentů. Jako nejčastější mimoškolní aktivitu uváděli dotazovaní tanec, který zmínilo 16 respondentů. 13 respondentů uvedlo jako mimoškolní aktivitu hudební umění – často byl zmiňován orchestr, jazz a 6 respondentů uvedlo také hru na gamelan¹⁹. Univerzity také nabízejí kurzy focení (6 respondentů) a divadelní, či kinematografické přednášky (9 respondentů). 2 studenti uvedli také bojové umění, přesněji karate, ju-jitsu a taekwondo. Dále bylo uvedeno umění v náboženství, vaření, malba, hrnčířství nebo výtvarné umění z květin nazývané oshibana²⁰.

V následující otázce, která byla také otevřená, respondenti odpovídali na otázku, zda se těchto mimoškolních aktivit účastní a pokud ano, aby uvedli jakých. Nejvíce dotazovaných studentů navštěvuje aktivity zaměřené na hudbu, především hru na gamelan. Tanec se objevil celkem v 8 odpovědích a 3 z nich zmiňovali tanec Saman²¹. Mezi další zmíněné

¹⁹ Gamelan je označení orchestr bicích nástrojů tradiční indonéské hudby. (Merriam-Webster, *Gamelan*, 2020)

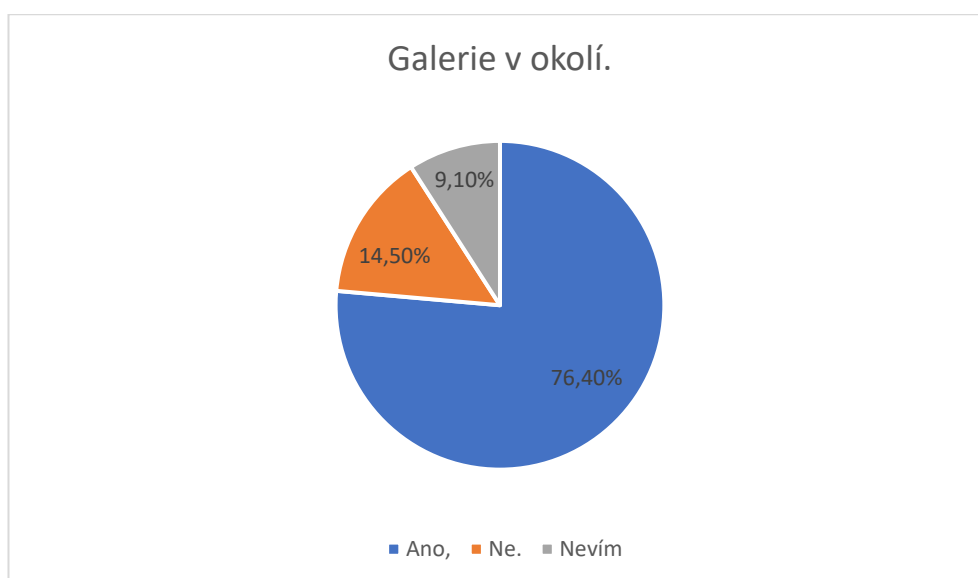
²⁰ Oshibana je umění, které používá lisované květiny a další botanické materiály k vytvoření obrazu. (Townsend, *Oshibana*, 1987)

²¹ Tanec Saman je součástí kulturního dědictví obyvatel Gayo v provincii Aceh na Sumatře. (Saman dance, *Seznam nehmotného kulturního dědictví, které potřebuje naléhavou ochranu*, 2011)

aktivity patří kinematografie, dramatický klub, či tradiční stínové loutkové představení wayang²². Dva z respondentů navštěvují klub náboženského umění a jeden tvorbu květinového umění oshibana.

Vzhledem k zaměření této bakalářské práce bylo žádoucí zjistit, zda se v okolí studentů vysokých škol nachází galerie. 42 (76,4 %) respondentů uvedlo, že se v jejich okolí galerie umění nachází. 8, jež představuje 14,5 % dotazovaných naopak uvedlo, že žádná galerie v blízkosti jejich vysoké školy není. 9 % respondentů neví, zda se v jejich okolí galerie nachází.

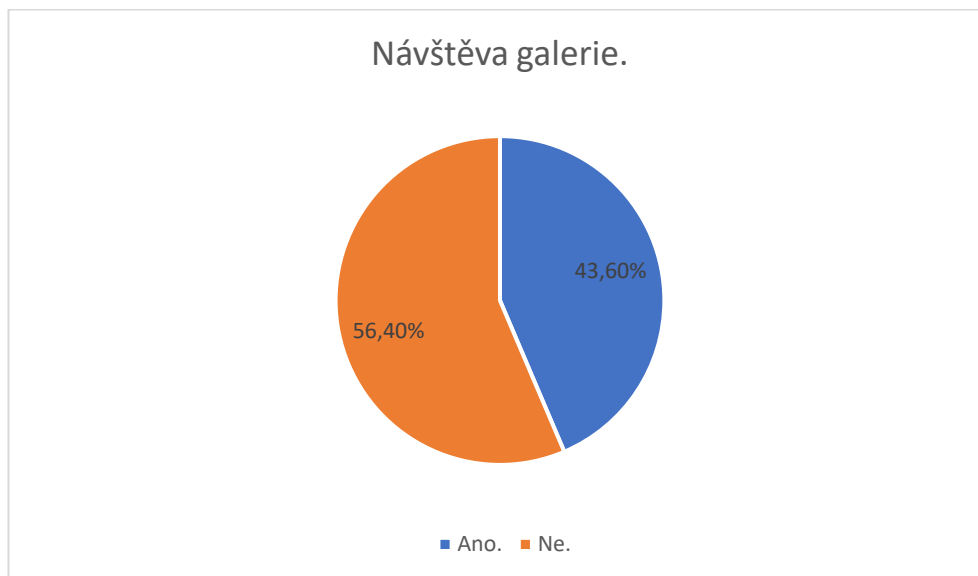
Obrázek č. 15. Otázka č. 12: *Nachází se ve Vašem okolí galerie?*

24 (43,6 %) z dotazovaných osob již galerii v okolí jejich univerzity navštívilo. 31 respondentů, tedy 56,4 % nikoliv.

²² Wayang je tradiční forma loutkové divadelní hry, která vznikla na indonésckém ostrově Jáva. (Merriam-Webster, *History and Etymology of Wayang*, 2020)

Obrázek č. 16. Otázka č. 13: Pokud se ve Vašem okolí nachází galerie, měli jste již možnost ji navštívit?

Ve 14. otázce měli respondenti uvést, zda se věnují vlastní umělecké tvorbě. 25,5 % respondentů uvedlo, že se nevěnuje. 38,2 % dotazovaných se tvorbě umění věnuje, ale pouze v rámci přednášek, nebo školních aktivit. 7 respondentů uvedlo, že se nevěnuje, ale chtělo by a 13 (23,6 %) osob napsalo, že je aktivní, co se vlastní tvorby umění týče.

Obrázek č. 17. Otázka č. 14: Jste aktivní ve tvorbě umění?

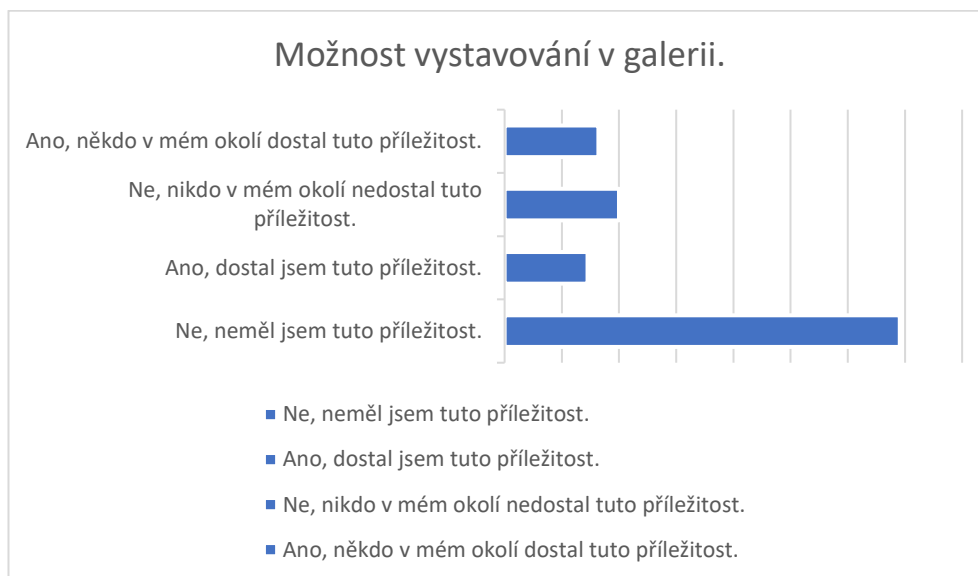
Následující otázka byla zaměřená na blízké okolí studentů, konkrétně tedy, zda je někdo v jejich okolí aktivní ve tvorbě umění. 9 osob uvedlo, že nezná nikoho, kdo by aktivně tvořil a 83,6 % osob uvedlo, že má kolem sebe někoho, kdo je aktivní v umělecké tvorbě.

Obrázek č. 18. Otázka č. 15: Je někdo ve Vašem okolí aktivní ve tvorbě umění?

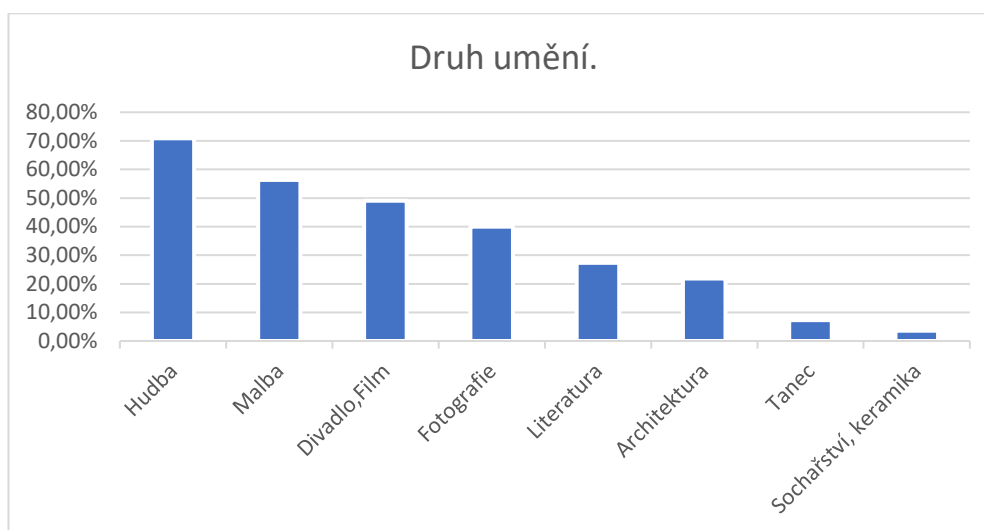
V návaznosti na tvorbu umění byli respondenti dotazováni, zda měli oni, nebo někdo v jejich okolí možnost vystavovat v galerii. V této otázce bylo možné vybrat více možností a čímž mělo dojít ke zjištění, zda je i současně tvořícím umělcům věnován prostor v místních galeriích. 38 (69,1 %) respondentů uvedlo, že nikdy neměli příležitost vystavovat v galerii a 11 (20 %) uvedlo, že ani nikdo v jejich okolí tuto možnost nedostal. 8 (14,5 %) respondentů již mělo možnost v galerii vystavovat a 9 respondentů má ve svém okolí někoho, kdo tuto možnost také měl.

Obrázek č. 19. Otázka č. 16: Měli jste vy, nebo někdo ve Vašem okolí možnost vystavovat v galerii?

Další otázka již není zaměřená na tvorbu, ale zjišťuje, jaké umění je dotazovaným nejbližší. Respondenti v této otázce mohli zvolit více odpovědí. Nejoblíbenějším druhem umění byla s 70,9 % jednoznačně hudba. To potvrzuje také fakt, že největší zájem je o mimoškolní aktivity zaměřené na hudbu. Dalšími nejvíce zastoupenými druhy umění byla malba (56,3 %) a fotografie (40 %), které dohromady uvedlo 53 respondentů výzkumu. Dále byla zmíněna například literatura (27,3 %), architektura (21,8 %), tanec (7,3 %) a sochařství, keramika (3,6 %).

Obrázek č. 20. Otázka č. 17: Jaký druh umění je Vám nejbližší?

V otázce č. 18 byli respondenti dotazováni, zda někdy přemýšleli o studiu umění na vysoké škole. Výsledky byly v celku vyrovnané. 31 účastníků výzkumu, tedy 56,4 % uvedlo, že již nad studiem umění přemýšlelo. Zbýlá část o tom neuvažovala.

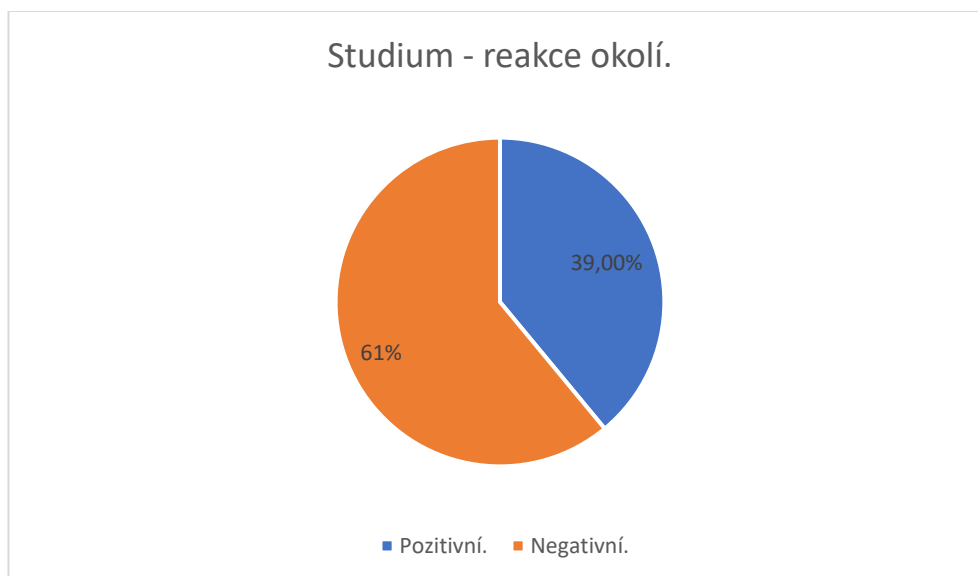
Obrázek č. 21. Otázka č. 18: Přemýšleli jste někdy o studiu umění na vysoké škole?

Další otázka navazovala na otázku předchozí. Respondentů měli popsat, jaká byla reakce jejich okolí na případné studium umění na vysoké

škole, jelikož pro některé starší generace je studium umění stále považováno za zbytečné. Tento autorčin předpoklad byl ve výzkumu potvrzen. 9 dotazovaných uvedlo, že by je jejich okolí podporovalo a s tímto výběrem vysoké školy nebyl problém. Jeden z respondentů uvedl: „*Moji rodiče a blízcí přátelé mě v mé volbě podpořili, protože vědí, že je to můj koníček a mám v této oblasti jisté dovednosti*“ (překlad z online dotazníku.). Naopak 14 respondentů uvedlo, že okolí nebylo šťastné z jejich výběru a nezískali by od nich dostatečnou podporu. Jako důvod uváděli zbytečnost oboru a nedostatečné kariérní uplatnění. „*Nepodporovali mě, protože si myslí, že působení v oboru umění nemá slibnou kariérní budoucnost. Chtěli, abych nešel studovat umění, kvůli budoucímu zaměstnání, tento obor nemá moc pracovních příležitostí.*“; uvedl jeden z respondentů (překlad z online dotazníku.). Jeden z dotazovaných také uvedl: „*Rodina byla proti mému rozhodnutí, ale rodiče mě po několika diskuzích nechali umění studovat, konkrétně interiérový design.*“ (překlad z online dotazníku.).

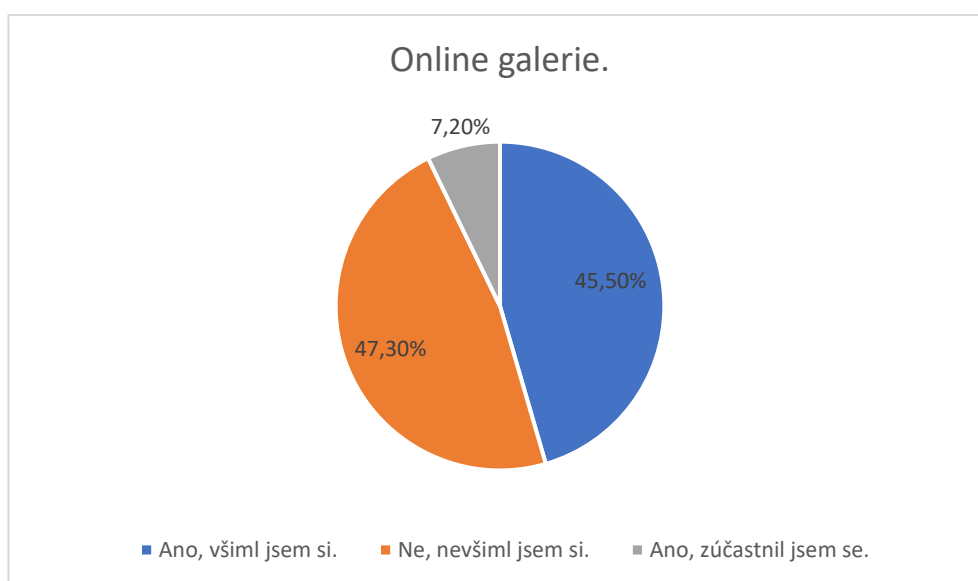
Obrázek č. 22. Otázka č. 19: Jaká byla reakce vašeho okolí na studium umění na vysoké škole?

Jak je již zmíněno v teoretické části této práce, některé z galerií přešly v době pandemie do online virtuálních prohlídek, což se jevílo jako skvělá

možnost sehnat si potenciální návštěvníky. Galerie bylo možné navštívit skrze virtuální místnosti přímo na internetových stránkách dané galerie. Mimo jiné se konaly také workshopy a přednášky, které fungovaly stejně jako online výuka. Této možnosti si všimlo 45,5 % respondentů a 26 47,3 % respondentů tuto možnost vůbec nezaregistrovalo. Pouze 4 (7,2 %) osoby se těchto virtuálních prohlídek zúčastnily.

Obrázek č. 23. Otázka č. 20: Všimli jste si, že během pandemie přešly některé galerie do online režimu?

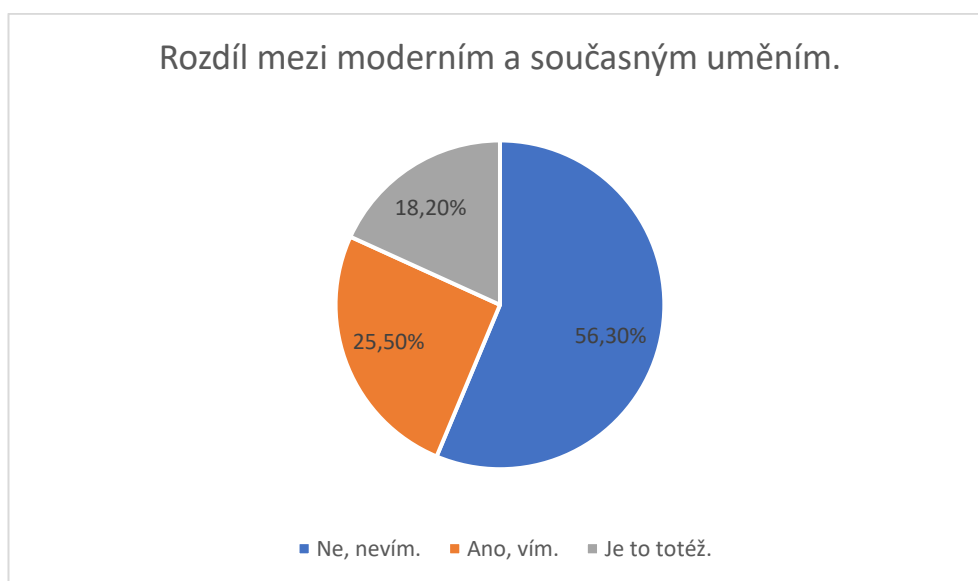

Další otázka byla otevřená a respondenti měli možnost vypsát galerie, muzea či jiné instituce u kterých si všimli, že by virtuální prohlídky či přednášky pořádaly. Museum Macan v Jakartě bylo zmíněno 4x, Guggenheim muzeum bylo zmíněno 2x. Dále byla zmíněna Fotografický spolek Airlangga (*Airlangga Photography Society*), Galerie umění Indonéské univerzity (*Galeri Seni Universitas Indonesia*), Národní muzeum Indonésie (*Museum Nasional Indonesia*) a Umělecký prostor Selasar Sunaryo v Bandungu (*Selasar Sunaryo Art Space di Bandung*).

Při výzkumu byly také často zaměňovány termíny moderní a současné umění. Mnoho lidí považuje tyto dva pojmy za totožné, ačkoliv každý z nich

označuje jinou éru. Proto se další otázka týkala toho, jak tuto problematiku vnímají samotní studenti vysokých škol. Zda ví, jaký je rozdíl mezi moderním a současným uměním, nebo zda jsou pro ně oba termíny totožné. 31 (56,3 %) respondentů uvedlo, že neví jaký je mezi nimi rozdíl, 14 (25,5 %) dotazovaných naopak ví. Podle 10 (18,2 %) osob se jedná o jeden a ten samý termín.

Obrázek č. 24. Otázka č. 22: Víte, jaký je rozdíl mezi moderním uměním a současným uměním?

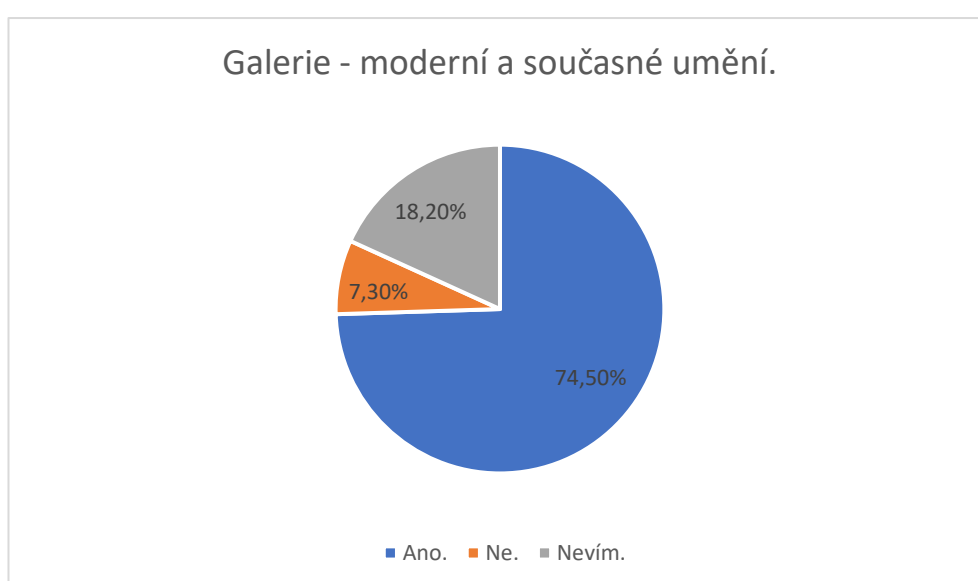

Další otázka byla opět otevřená a žádala respondenty o vysvětlení rozdílu mezi moderním a současným uměním. Většina odpovědí byla zaměřená hlavně na dataci samotné etapy. Respondenti zastávali názor, že moderní umění je umění, které bylo populární od konce 19. století až po 70.-80. léta 20. století. Respondenti také tvrdí, že moderní umění je více vázáno na filozofii a neomezuje se na místní kulturu nebo zvyky. Současné umění často označovali za umění, které není svázáno pravidly minulosti ani se jinými pravidly neomezuje, je více experimentální ve výběru materiálu a techniky. Také uváděli, že se neváže předchozí časové období, ale je odrazem současnosti a je tvořeno na základě pocitů výtvarníka. Někteří respondenti tvrdí, že moderní umění, stejně jako současné umění, není vázáno žádnými pravidly, liší se pouze svou datací. Jeden z respondentů uvedl: „Koncept moderního umění je založen na filozofii, ale rozsah zobrazení

zůstává neomezený. Současné umění se vyvíjí podle doby a není svázáno pravidly minulosti.“ (přeloženo z online dotazníku)

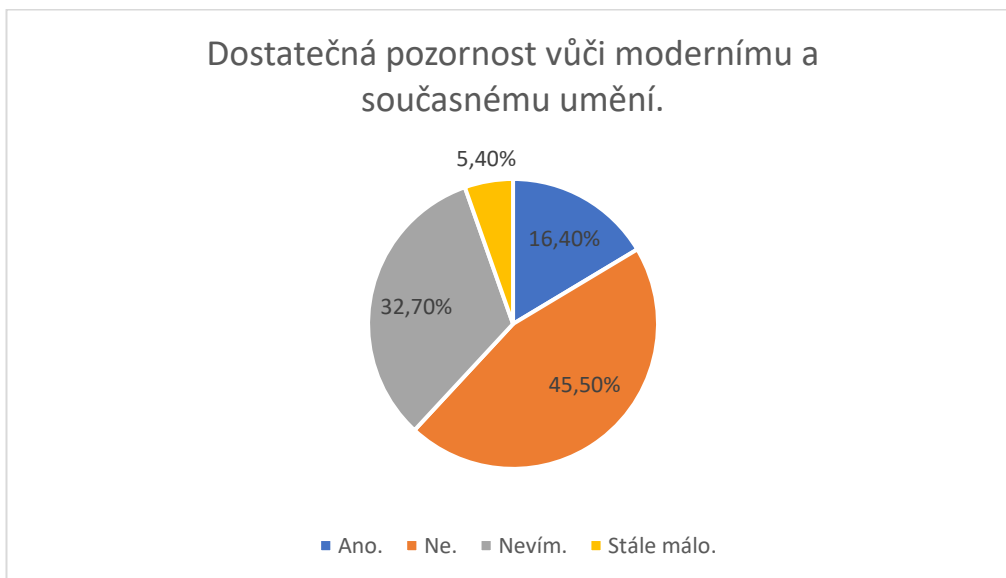
Mnoho galerií je stále zaměřeno na klasické umění, proto byli respondenti dotazováni, zda by ve svém okolí uvítali galerii vystavující moderní a současné umění. Většina osob (41- 74,5 %) odpověděla že ano, 4 (7,3 %) osoby ne a 10 (18,2 %) osob uvedlo, možnost nevím.

Obrázek č. 25. Otázka č.24: Uvítali byste ve Vašem okolí galerii, která by vystavovala moderní a současné umění?

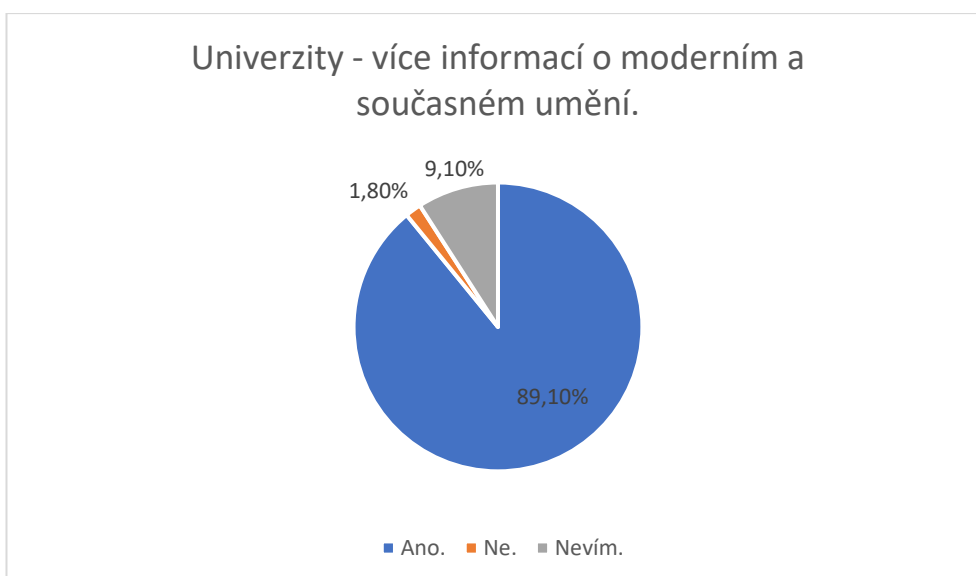
Současné a moderní umění je někdy v galeriích zastíněno uměním klasickým. Proto další otázka odkazuje na to, zda je pozornost veřejnosti věnovaná modernímu a současnému umění v galeriích dostačující. 9 (16,4 %) respondentů uvedlo že ano, 25 (45,5 %) uvedlo že ne, 18 (32,7 %) uvedlo, že neví. Pouze 3 účastníci výzkumu zmínili, že se tomuto umění dostává stále málo pozornosti.

Obrázek č.26 . Otázka č. 25: Myslíte si, že pozornost veřejnosti věnovaná modernímu a současnému umění v galeriích je dostačující?

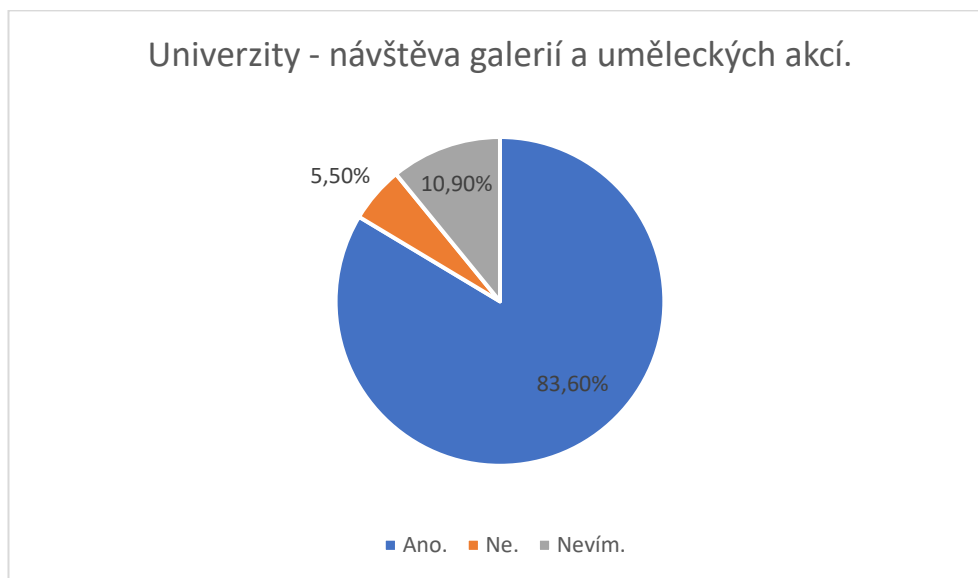
Další otázka se ptá, zda by měly univerzity poskytovat více informací o moderním a současném umění. I přes to, že studenti byli z nejrůznějších oborů a jen málo z nich bylo na kulturně či umělecky zaměřeném oboru, tak 49 (89,1 %) respondentů odpovědělo, že by chtěli, aby univerzita poskytovala více těchto informací, pouze 1 (1,8 %) respondent odpověděl ne a 5 (9,1 %) respondentů zvolilo variantu nevím.

Obrázek č. 27. Otázka č. 26 : Měli by podle Vás univerzity poskytovat více informací o moderním a současném umění?

Na otázku, zda by měly univerzity iniciovat více návštěv uměleckých galerií a akcí odpovědělo 83,6 % dotazovaných kladně a pouze 5,5 % negativně. 10,9 % se přiklonilo k variantě nevím.

Obrázek č. 28. Otázka č. 27: *Myslíte si, že by univerzity měly iniciovat více návštěv uměleckých galerií a akcí?*

V poslední otevřené otázce měli respondenti možnost více se rozepsat. Jejich úkolem bylo odpovědět na otázku, zda je důležité podporovat mladé lidi v umělecké tvorbě a pokud ano, aby uvedli i důvody pro svá stanoviska. Pouze 5 osob uvedlo, že to nepovažují za důležité, protože ne všichni mladí lidé mají potenciál a talent pro tvorbu umění. Zbývající část respondentů se shodla na tom, že podpora mladých umělců je důležitá a to z mnoha různých důvodů. Jeden z respondentů uvedl: *„Ano, je to důležité. Umění je vlastně forma vyjádření duše. Na rozdíl od designu, který je nutný k řešení problémů je umění svobodnější a může být řešením nebo alternativou pro někoho, kdo má potíže vyjádřit své pocity verbálně.“* (přeloženo z online dotazníku.).

Mnoho respondentů také zmiňovalo zachování kultury a identitu národa. Jeden z nich odpověděl: *„Nemyslím si, že je to nutné pro všechny,*

protože ne každý má o tento obor zájem. Pokud však bude mnoho aktivních umělců, tak dokáží zachovat umění svého národa, svou kulturu a identitu.“

Mezi nejčastější důvody pro podporu tvorby mladých lidí patřily tyto:

- *Rozvoj nové umělecké generace*
- *Vyjádření emocí, sebevyjádření*
- *Vyjádření názoru*
- *Uvolnění, relaxace, léčení*
- *Zachování kultury a historie národa*
- *Rozvoj inovativního a otevřeného směru myšlení*

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit, jak moc se vysokoškolští studenti orientují v moderním a současném umění, zda se o něj ve svém volném čase zajímají, nebo zda jim jejich univerzity poskytují možnost se v tomto směru edukovat. V úvodu teoretické části byla popsána celosvětová moderní umění, moderní umění jihovýchodní Asie, a moderní a současné umění Indonésie. V následujících kapitolách byly analyzovány jednotlivé aspekty, které ovlivnily tvorbu indonéských umělců, ať už se jedná o vliv kolonialismu, sociální problémy, nebo samotné vyjádření emocí tvůrce. V této části jsou zmíněny také techniky, které byly v různých etapách využívány, a také jak na ně bylo pohlíženo. Rovněž jsou zde uvedeny příklady uměleckých děl a jejich autorů, pro lepší představu a orientaci v daném tématu.

Následující část práce je věnována uměleckému prostoru v Jakartě, jelikož právě ta je místem konání jednoho z největších uměleckých festivalů v jihovýchodní Asii a nese název OPPO Art Jakarta Virtual. Tato instituce přešla v době pandemie do konceptu virtuálních prohlídek, které jsou také blíže rozepsány v teoretické části této práce, která se zabývá uměleckým prostorem v digitální formě.

Praktická část se zaměřuje na edukaci a dostupnost moderního a současného indonéského umění. Je zde zkoumán konkrétní vzorek obyvatelstva složený ze studentů indonéských univerzit. Výzkum byl proveden formou dotazníkového šetření, který byl distribuován elektronicky mezi studenty především ze Surabayi a Jakarty.

Prostřednictvím tohoto šetření bylo zjištěno, jak se studenti orientují v termínech jako je moderní a současné umění, jak moc se o něj ve svém volném čase zajímají a do jaké míry mají možnost se o tomto tématu něco dozvědět na půdě univerzity. Ze získaných dat vyplývá, že většina dotazovaných má zájem o umění, a také by uvítalo více možností, jak se na toto téma vzdělávat, jelikož ne každá univerzita tyto přednášky nabízí a pokud ano, na současné umění je zaměřeno jen málo z nich. V blízkém okolí studentů se nachází galerie, ale pouze menší polovina dotázaných je

navštěvuje. Co se týče virtuálních prohlídek, těch se zúčastnilo jen zanedbatelné množství výzkumného vzorku.

Většina respondentů uvádí, že mezi jejich oblíbený druh umění patří hudba, na kterou je zaměřeno mnoho univerzitních aktivit, od orchestrů a jazzových klubů až po tradiční hru na gamelan. Více než polovina tázaných uvedla, že již přemýšleli o studiu umění na vysoké škole, což byl zajímavý poznatek vzhledem k rozmanitosti studijních oborů. Ve svém okolí se ale často setkali s negativní reakcí kvůli nejisté kariérní budoucnosti. Pouze 13 osob z dotazových vybralo jako zaměření svého studijního oboru kulturu a umění. Velká většina všech respondentů však uvedla, že by uvítali, kdyby jejich univerzita poskytovala více přednášek zaměřených na moderní a současné umění, nebo návštěvu uměleckých galerií akcí. Na čem se ale respondenti shodují je to, že by se mladí lidé měli více podporovat ve tvorbě umění, uváděli jak osobní psychické důvody samotných autorů, tak i kulturní a společenské, které hovoří o zachování identity národa, která se formuje z části také uměním.

Z této práce vyplývá, že velké procento mladých lidí má zájem o moderní a současné umění v porovnání se starší generací, která je nepovažuje za tak důležité. Mladí však nemají dostatečné množství informací, ani příležitostí se s nimi setkat. Dle otevřených odpovědí respondentů jde poznat, že jim záleží na obohacování kultury a zachování národního uměleckého dědictví a není jim toto téma lhostejné. Věřím, že při rostoucím zájmu o umění se jak na univerzitách, tak ve volném čase studentů otevře více možností, jak se v této oblasti edukovat, nebo seberealizovat.

Resumé

The aim of this bachelor's thesis focused on the modern and contemporary art of Indonesia is to find out how students view individual art trends, how they look at the difference between modern and contemporary art, whether they are interested in this topic and whether they have opportunity to educate themselves at universities. The research was conducted using a qualitative survey that was distributed among Indonesian students. The research questions are answered and further described in the conclusion part of this work.

Key words: Indonesia, contemporary art, modern art, education

Seznam zdrojů:

Tištěné zdroje:

AKTINS, Robert. *Artespeak*. 2. New York: Abbeville Press Publishers, 1997. ISBN 9780789203656.

ARNDT, Matthias. *Sip! Indonesian Art Today*. 1. Singapore: Distanz, 2013. ISBN 395476007X.

COPPLESTOE, Trewin. *Moderní umění*. 1. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1965.

DJATIPRAMBUDI, DJuli. *Pembentukan seni rupa modern di Asia Tenggara*. Surabaya. Universitas Negeri Surabaya.

DUMBADZE, Alexander. *Contemporary Art: 1989 to the Present*. 1. Washington: Wiley-Blackwell, 2013. ISBN 1444338668.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum – Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2016. 437 s. ISBN 978-80-262-0982-9

KAHIN, George McTurnan. *Nationalism and Revolution in Indonesia*. 1. Ithaca, New York: Cornell University Press, 1952. ISBN 0-8014-9108-8.

KING, Victor a William WILDER. *The Modern Anthropology of South-East Asia*. 1. London: Routledge, 2003. ISBN 9781003060277.

LOVATT, Philippa. *Foraging in the ruins: Nguyễn Trinh Thi's mycological moving-image practice*. 1. Oxford University Press, 2022.

NELSON, Roger. *Modern Art of Southeast Asia: Introductions from A to Z*. 1. Singapore: National Gallery Singapore, 2020. ISBN 9811147256

PURNOMO, Setianingsih. *SENI RUPA MASA KOLONIAL : MOOI INDIE VS PERSAGI*. 2014. Universitas Multimedia Nusantara UMN

PURNOMO, Setianingsih. *The voice of muted people*. Sydney, 1995. Master thesis. The University of Western Sydney.

TOWNSEND, S.P. *Oshibana: Bulletin - Bulletin - Pacific Tropical Botanical Garden*. 1. 1987.

Elektronické zdroje:

Art Jakarta [online]. Indonésie, c2022 [cit. 2022-07-16]. Dostupné z: <https://artjakarta.com/2022/>

Art Jakarta, 2021 [online]. OPPO Art Jakarta Virtual 2020 – Collection Visit: Teddy Lazuardi, Youtube Video [cit. 2022-07-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CjCIGWDWe4M&t=82s>

Art Jakarta, 2021 [online]. OPPO Art Jakarta Virtual 2020 – Studio Visit: Heri Dono, Youtube Video [cit. 2022-07-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=JBg9af8F2ls>

Art Jakarta, 2021 [online]. OPPO Art Jakarta Virtual 2020 – Talk: Rudi Lazuardi, Sunarto Tinor, Lina Koswara, and Sigit Nugroho, Youtube video [cit. 2022-07-14]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=gF53-0zYQXk&t=228s>

Artwork Only [online]. c2022 [cit. 2022-08-08]. Dostupné z: <https://www.artworkonly.com/famous-art-pt2/spoliarium-by-juan-luna-famous-art-handmade-oil-painting-on-canvas>

EMONT, Jon. Thanks to One Man's Collection, Jakarta Now Has a World-Class Museum. In: *The New York Times* [online]. New York, c2022, 2017 [cit. 2022-06-06]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2017/11/27/arts/design/jakarta-world-class-art-museum.html>

Gajah Gallery [online]. Singapur, c2022 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <https://gajahgallery.com/>

Galeri Nasional Indonesia [online]. Indonésie, c2022 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <http://galeri-nasional.or.id>

GASPAR, Jordan. “Spoliarium” by Juan Luna. *Medium* [online]. [cit. 2022-08-08]. Dostupné z: <https://medium.com/@jordangasparr/spoliarium-by-juan-luna-f1b3103ef450>

GILES, Oliver. This New International Modern Art Museum Is A First For Indonesia. In: *Forbes* [online]. c2020, 2017 [cit. 2022-07-14]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/ogiles/2017/11/14/this-new-international-modern-art-museum-is-a-first-for-indonesia/?sh=12c1a7526bb5>

Hasil Sensus Penduduk 2020. In: *Badan Pusat Statistik* [online]. Indonésie, c2022,2021 [cit.2022-06-17]. Dostupné z: https://www.bps.go.id/website/materi_ind/materiBrsInd-20210121151046.pdf

KAUTSAR, Muthi. Art Jakarta 2017 Dalam Angka dan Kenangan Manis. In: *Harber's BAZAAR* [online]. Indonésie, 2020, 2017 [cit. 2022-08-03]. Dostupné z: <https://harpersbazaar.co.id/articles/read/8/2017/4395/art-jakarta-2017-dalam-angka-dan-kenangan-manis>

LENZI, Lola. "Jendela: A Play of the Ordinary" - A Crisis of Significance. In: *Mutual Art* [online]. 2009 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <https://www.mutualart.com/Article/-Jendela--A-Play-of-the-Ordinary----A-Cr/82E56C80A21E0BBF>

LUKMAN, Josa. Art Jakarta 2018: Present art for all. In: *The Jakarta Post* [online]. Indonésie, c2022, 2018 [cit. 2022-06-16]. Dostupné z: <https://www.thejakartapost.com/life/2018/08/07/art-jakarta-2018-present-art-for-all.html>

MERRIAM-WEBSTER. "Gamelan." -. In: *Merriam-Webster.com Dictionary* [online]. c2022, [cit. 2022-07-17]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/gamelan>.

MERRIAM-WEBSTER. Wayang. In: *Merriam-Webster.com Dictionary* [online]. c2022, c2022 [cit. 2022-07-17]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/gamelan>.

Museum MACAN [online]. Indonésie, c2022 [cit. 2022-07-10]. Dostupné z: <https://www.museummacan.org/about>

NGUYEN, Trinh Thi. Landscape Series #1 (2013). In: *Nguyen Trinh Thi Wordpress* [online]. [cit. 2022-08-08]. Dostupné z: <https://nguyentrinhthi.wordpress.com/2012/09/29/landscape-series-1/>

PETRŮ, Tomáš. Jihovýchodní Asie jakožto svébytný region. In: *Academia.edu* [online]. c2022 [cit. 2022-08-09]. Dostupné z: https://www.academia.edu/7502931/Jihov%C3%BDchodn%C3%AD_Asie_jako%C5%B5eto_sv%C3%A9bytn%C3%BD_region?auto=download&email_work_card=download-paper

Ruangrupa [online]. Indonésie, c2022 [cit. 2022-07-16]. Dostupné z: <https://ruangrupa.id/en/about/>

Saman dance: Inscribed in 2011 on the List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding. In: *Unesco* [online]. c2022 [cit. 2022-08-14]. Dostupné z: <https://ich.unesco.org/en/USL/saman-dance-00509>

Orogebrázkové zdroje:

The Spoliarium by Juan Luna: Famous Art - Handmade oil painting on canvas. In: *Artwork only* [online]. c2017 [cit. 2022-08-09]. Dostupné z: <https://www.artworkonly.com/famous-art-pt2/spoliarium-by-juan-luna-famous-art-handmade-oil-painting-on-canvas>

Antara Hidup dan Mati. In: *Archive IVVA: Digital Archive of Indonesian contemporary art* [online]. Yogyakarta, rev. 2022 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <http://archive.ivaa-online.org/artworks/detail/3696>

Pressure and Pleasure. In: *Archive IVVA: Digital Archive of Indonesian contemporary art* [online]. Yogyakarta, rev. 2022 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <http://archive.ivaa-online.org/artworks/detail/5>

AGUNG KURNIAWAN - Souvenirs from the Third World. In: *The Global Contemporary Art Worlds After 1989* [online]. Breisgau, 2012 [cit. 2022-08-10]. Dostupné z: <http://www.global-contemporary.de/en/artists/50-agung-kurniawan>

Yunizar - Untitled, 2017. In: *Artsy* [online]. New York, c2022 [cit. 2022-08-11]. Dostupné z: <https://www.artsy.net/artwork/yunizar-untitled-12>

Seznam příloh

Příloha č. 1: otázky dotazníku

Česká verze

1. Jste žena, nebo muž?
2. Ve které provincii bydlíte?
3. Ze kterého města pocházíte?
4. Jste student, nebo pracujete?
5. Jaký je Váš studijní obor?
6. Navštívil jste někdy ve svém volném čase galerii nebo výstavu?
Pokud ano, jak často?
7. Máte možnost navštěvovat přednášky související s výtvarným uměním?
8. Pokud ano, na jaké umění je přednáška zaměřená?
9. Pokud Vaše univerzita nenabízí přednášky zaměřené na umění, měli byste o ně zájem?
10. Nabízí Vaše univerzita mimoškolní aktivity zaměřené na umění?
Pokud ano, uveďte je prosím.
11. Účastníte se těchto mimoškolních aktivit? Pokud ano, jakých?
12. Nachází se ve vašem okolí galerie?
13. Pokud ano, už jste tuto galerii navštívili?
14. Jste aktivní ve tvorbě umění?
15. Je někdo v Vašem okolí aktivní ve tvorbě umění?
16. Dostali jste někdy příležitost vystavovat v galerii?
17. Jaký druh umění je Vám nejbližší?
18. Přemýšlel jste někdy o studiu umění na vysoké škole?
19. Pokud ano, jaká byla reakce Vašeho okolí?
20. Všimli jste si, že během pandemie některé galerie pořádaly virtuální prohlídky?
21. Uveďte prosím název galerie u které víte, že pořádala virtuální prohlídky.
22. Víte, jaký je rozdíl mezi moderním a současným uměním?
23. Můžete vysvětlit rozdíl mezi moderním a současným uměním?

24. Uvítali byste ve Vaše okolí galerii, která by vystavovala moderní a současné umění
25. Myslíte si, že pozornost veřejnosti věnovaná modernímu a současnému umění v galeriích je dostatečná?
26. Měly by podle Vás univerzity poskytovat více informací o moderním a současném umění?
27. Myslíte si, že by univerzity měly iniciovat více návštěv uměleckých galerií a akcí?
28. Myslíte si, že je důležité podporovat mladé lidi v umělecké tvorbě?
Pokud ano, uveďte prosím důvod.

Indonéská verze

1. Jenis kelamin Anda adalah?
2. Di provinsi mana Anda tinggal?
3. Dari kota mana Anda berasal?
4. Bagaimanakah aktivitas sehari-hari Anda saat ini?
5. Bidang apa yang menjadi fokus studi Anda?
6. Pernahkah Anda mengunjungi galeri atau pameran seni pada waktu luang? Seberapa sering?
7. Apakah Anda memiliki/diberikan kesempatan untuk mengikuti mata kuliah yang berhubungan dengan seni rupa?
8. Bidang seni apakah itu? (Pertanyaan nomor 7)
9. Jika universitas Anda tidak menawarkan mata kuliah kesenian, apakah Anda tertarik dengan mata kuliah tentang seni rupa?
10. Apakah universitas Anda menawarkan kegiatan ekstrakurikuler yang menfokuskan pada seni? Silakan sebutkan.
11. Apakah Anda mengikuti kegiatan ekstrakurikuler ini? Jika ya, kegiatan apa?
12. Apakah ada galeri di daerah Anda?
13. Apakah Anda sudah pernah mengunjungi galerii tu?
14. Apakah Anda membuat karya seni?
15. Apakah di sekitar Anda ada orang yang membuat karya seni?
16. Apakah Anda pernah mendapat kesempatan untuk melakukan pameran di galeri?

17. Jenis seni apa yang Anda paling suka?
18. Pernahkah Anda berpikir untuk belajar di jurusan seni di universitas?
19. Jika ya, apa reaksi dari lingkungan Anda? (Pertanyaan nomor 18)
20. Sudahkah Anda memperhatikan bahwa selama pandemi beberapa galeri mengadakan tur virtual?
21. Nama galeri yang mengadakan tur virtual:
22. Tahukan Anda perbedaan antara seni rupa modern dan seni rupa kontemporer?
23. Bisakah Anda menjelaskan perbedaan antara seni rupa modern dan seni rupa kontemporer?
24. Apakah Anda akan menyambut galeri yang memamerkan seni modern dan kontemporer jika dibangun di daerah Anda?
25. Apakah menurut Anda perhatian yang diberikan masyarakat/pemerintah pada seni modern dan kontemporer di galeri saat ini cukup?
26. Menurut Anda, haruskah universitas memberikan lebih banyak informasi tentang seni modern dan kontemporer?
27. Menurut Anda haruskah universitas memprakarsai lebih banyak kunjungan ke galeri dan acara seni?
28. Apakah menurut Anda penting untuk mendorong kaum muda dalam menciptakan karya seni? Jika ya, sebutkan alasannya.

Příloha č. 2: dotazníky respondentů

Seznam obrázků

Obrázek č.1 - *Juan Luna – Spolarium*

Zdroj: Artwork only, 2022 (<https://www.artworkonly.com/>)

Obrázek č. 2 – *Raden Saleh – Antara Hidup dan Mati*

Zdroj: Digital archive of Indonesian contemporary art, 2022 (<http://archive.ivaa-online.org/>)

Obrázek č. 3 – Agus Suwage – *Pressure and Pleasure*

Zdroj: Digital archive of Indonesian contemporary art, 2022
(<http://archive.ivaa-online.org/>)

Obrázek č. 4 – Agung Kurniawan – *Souvenirs from the Third World*

Zdroj: The Global Contemporary Art World After 1989 (<http://www.global-contemporary.de/>)

Obrázek č. 5 – Yunizar, *Untitled*

Zdroj: Artsy, 2022 (<https://www.artsy.net/>)

Obrázek č. 6 – Yayoi Kusama – *Infinity Mirror Rooms*

Zdroj: vlastní fotodokumentace